

De tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen

*Een onderzoek naar de aanpassingen die de rechtbank Zeeland-West-Brabant in haar werkwijze door kan voeren wat betreft de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in Nederland onder de
herschikte EEX-Verordening*

de Rechtspraak

Naam:	Manon Struijs
Studentnummer:	2057217
Onderwijsinstelling:	Juridische Hogeschool Avans-Fontys in Tilburg
Studie:	HBO-Rechten
Blok:	E3 - E4
Afstudeerorganisatie:	Rechtbank Zeeland-West-Brabant, team handelsrecht
Afstudeerperiode:	9 februari 2015 – 29 mei 2015
Afstudeermentor:	Dhr. M. de Baar
Afstudeerdocenten:	Dhr. J. Wesseling & Mevr. S. de Rooij
Datum verschijning:	1 juni 2015
Plaats:	Breda

De tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen

*Een onderzoek naar de aanpassingen die de rechtbank Zeeland-West-Brabant in haar werkwijze door kan voeren wat betreft de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in Nederland onder de
herschikte EEX-Verordening*

Naam:	Manon Struijs
Studentnummer:	2057217
Onderwijsinstelling:	Juridische Hogeschool Avans-Fontys in Tilburg
Studie:	HBO-Rechten
Blok:	E3 – E4
Afstudeerorganisatie:	Rechtbank Zeeland-West-Brabant, team handelsrecht
Afstudeerperiode:	9 februari 2015 – 29 mei 2015
Afstudeermentor:	Dhr. M. de Baar
Afstudeerdocenten:	Dhr. J. Wesseling & Mevr. S. de Rooij
Datum verschijning:	1 juni 2015
Plaats:	Breda
Functie auteur:	Juridisch onderzoeker
Classificatie:	Intern

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie die ik in het kader van mijn afstuderen aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys heb geschreven. Met deze scriptie sluit ik mijn vierjarige HBO-Rechtenopleiding af. In de periode van 9 februari 2015 tot en met 29 mei 2015 heb ik, in opdracht van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, onderzoek verricht naar de veranderingen die de herschikte EEX-Verordening met zich meebrengt. Dit onderzoek is toegespitst op de afschaffing van de exequaturprocedure en de gevolgen hiervan voor de toetsing van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing door de rechtbank Zeeland-West-Brabant.

Mijn afstudeerstage heb ik ervaren als een leerzame en leuke tijd. Het onderwerp was mij onbekend voordat ik aan deze scriptie begon. Dit maakte het extra lastig maar aan de andere kant ook erg leuk. Deze scriptie is geschreven voor de juridisch medewerkers en rechters van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, team handelsrecht. Uiteraard kan deze scriptie ook worden gelezen door andere geïnteresseerden. Ik heb deze scriptie zo toegankelijk mogelijk geschreven, zodat het voor iedereen te volgen is.

Omdat de rechtbank Zeeland-West-Brabant, team handelsrecht mij de kans heeft geboden een scriptie voor hen te schrijven, wil ik graag van de gelegenheid gebruik maken om de rechtbank Zeeland-West-Brabant, team handelsrecht hiervoor te bedanken. In het bijzonder wil ik mijn twee collega's Ellis de Bruin en Mariëlle van der Aa bedanken die dit scriptieonderwerp hebben bedacht en waarbij ik altijd binnen kon lopen als ik vragen had. Daarnaast wil ik Marc de Baar bedanken voor de fijne begeleiding gedurende mijn afstudeerstage en de feedback die ik tijdens mijn afstudeerstage heb gekregen. Tot slot wil ik mijn afstudeerdocenten Joe Wesseling en Suzanne de Rooij bedanken voor hun begeleiding en advies.

Ik wens u veel leesplezier toe!

Manon Struijs

Breda, 1 juni 2015

Inhoudsopgave

Voorwoord	
Inhoudsopgave	
Samenvatting	7
Lijst met afkortingen	8
1. Inleiding	9
1.1. Organisatie	9
1.2. Probleembeschrijving	9
1.3. Afbakening	10
1.4. Doelgroep	10
1.5. Vraagstelling	10
1.6. Doelstelling	10
1.7. Strategie en methoden van onderzoek	10
1.8. Leeswijzer	11
2. Juridisch kader van de oude situatie	13
2.1. Tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen	13
2.2. Procedure voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing	
(EEX-Verdrag)	14
2.2.1. Absoluut en relatief bevoegde rechter	15
2.2.2. Verzoekschrift	15
2.2.3. Weigeringsgronden	16
2.2.4. Rechtsmiddel	17
2.3. Procedure voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing	
(oude EEX-Vo)	17
2.3.1. Absoluut en relatief bevoegde rechter	18
2.3.2. Verzoekschrift	19
2.3.3. Rechtsmiddelen	20
2.3.4. Gronden	20
2.4. Verdrag van Lugano	22
2.5. Tussenconclusie	22
3. Werkwijze rechtbank exequaturprocedure	23
3.1. Werkwijze van indiening tot afgifte verlot tot tenuitvoerlegging	23
3.1.1. Werkwijze op basis van de oude EEX-Vo	23
3.1.2. Werkwijze op basis van het EEX-Verdrag	24
3.1.3. Streeftermijn exequaturprocedure	24
3.1.4. Beleid	24
3.1.5. Beroep op weigeringsgronden	25
3.2. Dossieronderzoek	25
3.2.1. Landen, gerechten en beslissingen	25
3.2.2. Indiener	26
3.2.3. Termijn verlot tot tenuitvoerlegging	27
3.3. Bijzonderheden	27
3.4. Tussenconclusie en aanbevelingen voor de huidige werkwijze	28
4. Juridisch kader van de nieuwe situatie	29
4.1. Uitgangspunt van de herschikte EEX-Vo	29
4.2. Toepassingsgebied	29
4.3. Uitbreiding van het begrip beslissing	31
4.3.1. Conservatoire beslagen	32
4.4. 'Procedure' voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing	34
4.5. Certificaat	34
4.6. Executoriale titel	35
4.7. Termijnverkortings voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing	36

4.8.	Weigering van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing	36
4.9.	Vreemde maatregel of bevel omzetten naar Nederlands recht	37
4.10.	Tussenconclusie	38
5.	Toetsing onder de herschikte EEX-Vo	39
5.1.	Vormgeving van nieuwe procedures	39
5.1.1.	Onderzoek naar de werkwijze(n) van andere rechtbanken in Nederland	39
5.2.	Procedure voor de termijnverkortung	40
5.2.1.	Bevoegde rechter	40
5.2.2.	Bevoegd tot indiening verzoek	40
5.2.3.	Inleidend stuk	40
5.2.4.	Mondeling verzoek deurwaarder	40
5.2.5.	Gronden	41
5.3.	Procedure voor de omzetting van een buitenlandse maatregel of bevel naar Nederlands recht	41
5.3.1.	Deurwaarderskortgeding	41
5.3.2.	Bevoegde rechter	41
5.3.3.	Bevoegd tot indiening van een deurwaarderskortgeding	41
5.3.4.	Procesvertegenwoordiging	42
5.3.5.	Inleidend stuk	42
5.3.6.	Gronden	42
5.4.	Procedure voor de weigering van de tenuitvoerlegging	42
5.4.1.	Bevoegde rechter	43
5.4.2.	Bevoegd tot aanbrenging	43
5.4.3.	Procesvertegenwoordiging	43
5.4.4.	Inleidend stuk	44
5.4.5.	Gronden	44
5.4.5.1.	Nationale gronden	44
5.4.6.	Dagvaardingstermijn	45
5.4.7.	Beslissing voorzieningenrechter op executiegeschil	46
5.5.	Tussenconclusie	46
6.	Conclusies en aanbevelingen	47
6.1.	Geen verlof tot tenuitvoerlegging nodig	47
6.2.	Nieuwe toetsingsmomenten onder de herschikte EEX-Vo	48
6.3.	Termijnverkortung voor de tenuitvoerlegging	48
6.4.	Vreemde maatregel of bevel omzetten naar Nederlands recht	49
6.5.	Weigering van de tenuitvoerlegging	50
6.6.	Europees specialisme	50
7.	Evaluatie en vervolgonderzoek	52
8.	Bronnenlijst	53

Bijlage A.	Interview administratief juridisch medewerker 1
Bijlage B.	Interview administratief juridisch medewerker 2
Bijlage C.	Interview rechter 1
Bijlage D.	Interview rechter 2
Bijlage E.	Checklist exequaturprocedure EEX-Verdrag
Bijlage F.	Checklist exequaturprocedure oude EEX-Vo
Bijlage G.	Telefoonnotities onderzoek werkwijze andere rechtbanken
Bijlage H.	Voorstel nieuwe checklist exequaturprocedure oude EEX-Vo
Bijlage I.	Certificaat oude EEX-Vo
Bijlage J.	Certificaat herschikte EEX-Vo
Bijlage K.	Landenoverzicht

Samenvatting

De aanleiding van dit onderzoek is de inwerkingtreding van de herschikte EEX-Verordening (hierna: herschikte EEX-Vo) op 10 januari 2015. De herschikte EEX-Vo bevat regels voor de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken. In dit onderzoek wordt toegespitst op de veranderingen die de herschikte EEX-Vo met zich mee brengt wat betreft de tenuitvoerlegging van buitenlandse rechterlijke beslissingen in Nederland. Daarnaast wordt bekeken hoe de rechtbank Zeeland-West-Brabant haar werkwijze hier het beste op kan aanpassen. De herschikte EEX-Vo is wat betreft de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in Nederland van toepassing op beslissingen naar aanleiding van rechtsvorderingen ingesteld op of na 10 januari 2015. Voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in Nederland is op basis van de herschikte EEX-Vo geen verlot tot tenuitvoerlegging van de voorzieningenrechter vereist. Voor de rechtbank Zeeland-West-Brabant is het hierdoor van belang om bij verzoeken om verlot tot tenuitvoerlegging alert te kijken naar de datum van instellen van de rechtsvordering in het buitenland. De huidige checklist zal op een aantal punten moeten worden aangepast.

Een buitenlandse beslissing kan in Nederland op basis van de herschikte EEX-Vo ten uitvoer worden gelegd als de partij die de tenuitvoerlegging verlangt een afschrift van de buitenlandse beslissing en een certificaat waaruit blijkt dat de beslissing uitvoerbaar is, overhandigt aan een deurwaarder. Het afschrift van de buitenlandse beslissing wordt tezamen met het certificaat als een in Nederland ten uitvoer te leggen executoriale titel beschouwd. Indien de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt in Nederland woont, kan de tenuitvoerlegging plaatsvinden na één maand na betekening van de executoriale titel. Wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt niet in Nederland woont, kan de buitenlandse beslissing pas na twee maanden na betekening van de executoriale titel ten uitvoer worden gelegd.

De herschikte EEX-Vo introduceert drie situaties waarbij de rechtbank, in vergelijking tot de oude EEX-Vo, om een beoordeling kan worden gevraagd over de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in Nederland. Dit zijn de termijnverkorting tussen de betekening van de executoriale titel en de tenuitvoerlegging, de omzetting van een vreemde maatregel of bevel naar Nederlands recht waarbij de vreemde maatregel of bevel in overeenstemming wordt gebracht met een maatregel of bevel met gelijkwaardige gevolgen en die dezelfde doelstellingen en belangen beoogt. Daarnaast kan de voorzieningenrechter om een oordeel worden gevraagd als de partij die de tenuitvoerlegging verlangt een beroep doet op een weigeringsgrond. Hoe deze procedures moeten worden vormgegeven, wordt niet expliciet voorgeschreven in de herschikte EEX-Vo of de Uitvoeringswet. Hierdoor ligt er ruimte om binnen de kaders die de herschikte EEX-Vo en de Uitvoeringswet schetsen een eigen inkleding te geven aan de nieuwe procedures.

Voor de termijnverkorting wordt aangeraden aansluiting te zoeken bij de procedure voor de beveltermijnverkorting (vb. artikel 439 lid 1 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) en de termijn tussen de betekening en tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing maximaal te verkorten naar twee weken. Daarnaast wordt aangeraden, wanneer de termijnverkorting mondeling wordt verzocht, deze schriftelijk te verlenen en minimaal de buitenlandse beslissing en het certificaat op te vragen zodat de voorzieningenrechter zijn bevoegdheid kan vaststellen. De omzetting van een vreemde maatregel of bevel kan worden vormgegeven in een deurwaarderskortgeding, waarbij de deurwaarder zijn bezwaar en opvatting kenbaar maakt. Voor de weigering van de tenuitvoerlegging kan zowel een beroep worden gedaan op de weigeringsgronden zoals voorgeschreven in de herschikte EEX-Vo als op nationale gronden. De procedure voor de weigering van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing kan hetzelfde verlopen als een nationaal executiegeschil.

Lijst met afkortingen

Art:	Artikel
EET:	Europese executoriale titel
EEX-Vo:	Europese Jurisdictie- en executieverordening
EU:	Europese Unie
EU-Handvest:	Handvest van de grondrechten van de Europese Unie
EG:	Europese Gemeenschap
EVRM:	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
Gw:	Grondwet
Herschikte EEX-Vo:	Herschikte EEX-Verordening
HvJ:	Hof van Justitie van de Europese Unie
PbEG:	Publicatieblad Europese Gemeenschap
PbEU:	Publicatieblad Europese Unie
Rio:	Rechter in opleiding
R.o.:	Rechtsoverweging
Rv:	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering
VEU:	Verdrag betreffende de Europese Unie
VWEU:	Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie

1. Inleiding

1.1. Organisatie

Dit onderzoeksrapport is geschreven voor de rechtbank Zeeland-West-Brabant, team handelsrecht, locatie Breda, verder genoemd: de rechtbank. De rechtbank is gevestigd aan de Sluissingel 20 in Breda en heeft ook een vestiging in Middelburg.

Het team handelsrecht behandelt civielrechtelijke zaken. Gedacht kan worden aan geschillen over overeenkomsten, onrechtmatige daad, eigendom, enzovoorts. Het team handelsrecht behandelt zowel kortgedingzaken als bodemzaken.

Het team handelsrecht bestaat uit 50 medewerkers, waarvan elf rechters, drie rechters in opleiding (rio's), twaalf juridisch medewerkers, twaalf griffiemedewerkers, een teamvoorzitter, een hoofd administratie, een secretaresse, vier rechters-plaatsvervangers, drie buitengriffiers en twee stagiaires. Mijn afstudeerstage is zo ingekleed dat ik vier dagen in de week aan mijn onderzoek werk en ongeveer een dag per week werkzaamheden verricht voor zowel de griffie als de juridisch medewerkers. Deze werkzaamheden zijn erg gevarieerd en bestaan uit het optreden als griffier bij comparities en getuigenverhoren en het schrijven van verstekvonnissen.

1.2. Probleembeschrijving

Een verlof tot tenuitvoerlegging, ook wel exequatur genoemd, is de toestemming van een rechter om een buitenlandse beslissing in burgerlijke en handelszaken volgens nationaal recht ten uitvoer te leggen.¹ De voorzieningenrechter is de bevoegde rechter die de toestemming verleent. De voorzieningenrechter ontvangt met regelmaat dergelijke verzoeken.² Verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging worden in de rechtbank Zeeland-West-Brabant in eerste instantie beoordeeld door administratief juridisch medewerkers.

Op 12 december 2012 is de herschikte Brussel I-Verordening, ook wel herschikte EEX-Verordening genoemd, vastgesteld. Deze verordening is op 10 januari 2015 in werking getreden en herzielt de reeds bestaande en geharmoniseerde regels inzake de rechtsmacht en de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in burgerlijke en handelszaken uit de oude EEX-Verordening (hierna: de oude EEX-Vo). Een van de grote veranderingen die de herschikte EEX-Verordening (hierna: de herschikte EEX-Vo) meebrengt is de afschaffing van de exequaturprocedure.

De rechtbank krijgt verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging binnen met betrekking tot beslissingen die recent zijn geweest, maar ook beslissingen die langer geleden zijn uitgesproken, soms zelfs meer dan twintig jaar geleden. Het EEX-Verdrag, de oude EEX-Vo en de herschikte EEX-Vo zullen geruime tijd naast elkaar worden gebruikt. Het is voor de rechtbank nog onduidelijk wat precies de verschillen zijn tussen de oude EEX-Vo en de herschikte EEX-Vo en wat de gevolgen zijn van de afschaffing van de exequaturprocedure voor de werkwijze van de rechtbank. Voor de rechtbank is het van belang dat zij een duidelijk overzicht krijgt van de verschillen tussen de oude EEX-Vo en de herschikte EEX-Vo en een duidelijk overzicht van de toetsingscriteria van beide verordeningen in het wettelijk kader. Tevens is van belang welke wijzigingen de rechtbank in haar werkwijze door moet voeren wat betreft de toetsing van de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen op grond van de herschikte EEX-Vo. Daarnaast wil de rechtbank in het algemeen een overzicht van de verdragen en verordeningen die de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in

¹ Onder 'beslissing' wordt op grond van art. 25 EEX-Verdrag en art. 32 oude EEX-Verordening verstaan: *elk door een gerecht van een lidstaat gegeven beslissing, ongeacht de daaraan gegeven benaming, zoals arrest, vonnis, beschikking of rechterlijk dwangbevel, alsmede de vaststelling door de griffier van het bedrag van de proceskosten*.

² In 2014 zijn er 41 verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging ingediend op basis van de oude EEX-Vo.

burgerlijke en handelszaken regelen, waarbij per lidstaat duidelijk wordt vermeld vanaf welke datum, welk verdrag of welke verordening van toepassing is. Het kost de rechtbank immers veel tijd als er een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging binnenkomt van een land waarover twijfel bestaat of deze is aangesloten bij het EEX-Verdrag, het Verdrag van Lugano 2007 of de oude EEX-Vo.

1.3. Afbakening

Het onderzoek richt zich voornamelijk op de afschaffing van de exequaturprocedure en de gevolgen van deze afschaffing voor de toetsing van de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen door de rechtbank. Hoewel de herschikte EEX-Vo meer veranderingen meebrengt, worden deze veranderingen verder buiten beschouwing gelaten. De reden hiervoor is dat de afschaffing van de exequaturprocedure voor de werkwijze van de rechtbank tot de grootste verandering leidt. Bij de rechtbank worden ook verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging ingediend op grond van andere Europese verordeningen. Om het onderzoek verder af te bakenen worden deze verordeningen niet onderzocht, omdat deze verordeningen geen veranderingen in de werkwijze van de rechtbank meebrengen.

1.4. Doelgroep

Het onderzoek is geschreven voor rechters en juridisch medewerkers van de rechtbank, omdat zij verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging beoordelen en de herschikte EEX-Vo vanaf 10 januari 2015 moeten toepassen.

1.5. Vraagstelling

Hoofdvraag:

Welke aanpassingen dient de rechtbank Zeeland-West-Brabant in haar werkwijze door te voeren wat betreft de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in Nederland op basis van de herschikte EEX-Vo?

Deelvragen:

- Welke voorwaarden stellen het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo om een buitenlandse beslissing in Nederland ten uitvoer te leggen?
- Op welke wijze gaat de rechtbank om met verzoeken om een buitenlandse beslissing in Nederland ten uitvoer te leggen op basis van het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo?
- Welke voorwaarden stelt de herschikte EEX-Vo om een buitenlandse beslissing in Nederland ten uitvoer te leggen?
- Wat verandert er voor de rechtbank met betrekking tot de toetsing van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing op basis van de herschikte EEX-Vo?
- Hoe gaan andere rechtbanken om met de toetsing van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing op basis van de herschikte EEX-Vo?

1.6. Doelstelling

Door middel van een onderzoek binnen de rechtbank Zeeland-West-Brabant, op verzoek van het team handelsrecht, wordt er op 1 juni 2015 een onderzoeksrapport geleverd waarin de aanpassingen van de herschikte EEX-Vo met betrekking tot de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in Nederland uiteengezet worden, zodat de rechtbank Zeeland-West-Brabant een handleiding op kan stellen voor de werkwijze voor de toetsing van de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen op basis van de herschikte EEX-Vo.

1.7. Strategie en methoden van onderzoek

Om een onderbouwd antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag wordt gebruik gemaakt van zowel onderzoek van het recht als onderzoek van de praktijk. De hoofdvraag is opgesplitst in vijf deelvragen. Voor de beantwoording van de deelvragen wordt gebruik gemaakt van rechtsbronnen, literatuuronderzoek en kwalitatief onderzoek. Het onderzoek heeft zowel een beschrijvend als een adviserend karakter.

Om een antwoord te formuleren op de deelvragen een, drie en vier wordt gebruik gemaakt van een rechtsbronnen- en literatuuronderzoek. Deze vragen worden beantwoord door onderzoek in verschillende verdragen, verordeningen, uitvoeringswetten, kamerstukken, handboeken en juridische databanken.³ De informatie uit het rechtsbronnenonderzoek wordt verondersteld betrouwbaar te zijn. Voor de informatie die gevonden wordt in de literatuur worden de gegevens nauwkeurig inhoudelijk geanalyseerd op bruikbaarheid en betrouwbaarheid.

Om deelvraag twee van dit onderzoek te beantwoorden en om een onderzoeksopzet te maken wordt gebruik gemaakt van kwalitatief onderzoek. Door in gesprek te gaan met twee (administratief) juridisch medewerkers en twee rechters die ervaring hebben met de exequaturprocedure wordt inzichtelijk gemaakt wat precies het probleem is en welke werkwijze de rechtbank hanteert in het kader van de exequaturprocedure op grond van het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo. Deze gesprekken worden gevoerd op basis van een gestructureerd interview. De vragen die beantwoord moeten worden, worden van tevoren opgesteld.

Ook vindt er een dossieronderzoek plaats om inzichtelijk te maken welke verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging er het afgelopen jaar (2014) zijn binnengekomen en hoe de rechtbank deze verzoeken heeft beoordeeld. Voor het dossieronderzoek wordt een checklist opgesteld met verschillende vragen. Hieruit volgt uiteindelijk een overzicht/tabel met kwantitatieve gegevens, zodat de rechtbank in één oogopslag onder andere kan zien wat er in 2014 aan exequaturverzoeken is binnengekomen, uit welke landen deze verzoeken kwamen en op basis van welke verordening het verzoek werd ingediend.

Tot slot, om een antwoord te geven op deelvraag vijf, zal ook gebruik worden gemaakt van een kwalitatief onderzoek. Er vindt een klein kwalitatief onderzoek plaats bij alle rechtbanken in Nederland. Eerst wordt uitgezocht wie bij de andere rechtbanken in Nederland verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging behandelen. Vervolgens wordt telefonisch contact opgenomen om na te gaan hoe andere rechtbanken met de afschaffing van de exequaturprocedure omgaan en of zij al een werkwijze hebben opgesteld voor de toetsing van de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen onder de herschikte EEX-Vo. Hierbij kan gesproken worden van een kwalitatief survey waarbij gebruik wordt gemaakt van een semigestructureerd of een open interview. Omdat de herschikte EEX-Vo pas geldt voor buitenlandse beslissingen op rechtsvorderingen ingesteld op of na 10 januari 2015 is er niet gekozen om een uitgebreid interview te houden. De vooronderstelling is dat andere rechtbanken, net als de rechtbank Zeeland-West-Brabant, nog aan het onderzoeken zijn hoe zij hun werkwijze het beste aan kunnen passen.

Ik zorg ervoor dat mijn antwoorden op de deelvragen controleerbaar zijn, doordat ik de geraadpleegde bronnen nauwkeurig in een voetnoot en literatuurlijst vermeld. Tevens zijn de geraadpleegde bronnen actueel. Door de actualiteit en de controleerbaarheid van de gebruikte bronnen wordt verondersteld dat de bronnen betrouwbaar zijn.

Door middel van bovengenoemd onderzoek wordt er antwoord gegeven op de deelvragen. Na het beantwoorden van de deelvragen kan er een onderbouwd antwoord worden gegeven op de hoofdvraag.

1.8. Leeswijzer

Om de hoofdvraag nauwkeurig te beantwoorden is dit onderzoek onderverdeeld in verschillende hoofdstukken die ieder één of meerdere deelvragen behandelen.

In hoofdstuk 2 wordt het juridisch kader van de oude situatie geschetst waarbij de voorwaarden voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing aan bod komen van zowel het EEX-

³ Bijvoorbeeld Legal Intelligence en Kluwer Navigator.

Verdrag als de oude EEX-Vo. Hoofdstuk 3 beschrijft de werkwijze van de rechtbank in een exequaturprocedure, met name op basis van de oude EEX-Vo. Tevens worden in hoofdstuk 3 de uitkomsten van het dossieronderzoek uiteengezet, waarbij voor de huidige werkwijze een aantal aanbevelingen wordt gedaan.

In hoofdstuk 4 wordt het juridisch kader van de nieuwe situatie besproken waarbij wordt ingegaan op de vraag hoe een buitenlandse beslissing in Nederland onder de herschikte EEX-Vo ten uitvoer gelegd kan worden. Daarnaast komen drie nieuwe toetsingsmomenten die de herschikte EEX-Vo introduceert kort aan bod.

Hoofdstuk 5 spitst toe op de drie nieuwe toetsingsmomenten die de herschikte EEX-Vo introduceert. In dit hoofdstuk wordt uitgeschreven hoe deze procedures het beste vormgegeven kunnen worden. Ook wordt in dit hoofdstuk de uitkomst van de inventarisatie bij andere rechtbanken beschreven.

Nadat het juridisch kader van de oude situatie, de huidige werkwijze van de rechtbank met betrekking tot de exequaturprocedure, de aanpassingen die de herschikte EEX-Vo bevat en de drie nieuwe toetsingsmomenten zijn beschreven, kan worden overgegaan tot het trekken van conclusies en het doen van aanbevelingen. Deze worden beschreven in hoofdstuk 6. In dat hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag van dit onderzoek en worden aanbevelingen gedaan voor de rechtbank hoe zij haar huidige werkwijze aan kan passen voor een goede toetsing van de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen. Hierbij worden ook aanbevelingen gedaan hoe de nieuwe toetsingsmomenten het beste kunnen worden vormgegeven en welke aanpassingen de rechtbank hiervoor in haar werkwijze kan doorvoeren.

2. Juridisch kader van de oude situatie

In dit hoofdstuk wordt het juridisch kader van de oude situatie geschetst. Ten eerste wordt de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing uitgelegd (paragraaf 2.1.). Daarna worden de procedure en voorwaarden waaronder een buitenlandse beslissing in Nederland ten uitvoer kan worden gelegd op basis van het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo uiteengezet en wordt het Verdrag van Lugano kort besproken (paragraaf 2.2., 2.3. en 2.4.). Tot slot wordt dit hoofdstuk afgesloten met een tussenconclusie waarmee deelvraag 1 wordt beantwoord (paragraaf 2.5.).

2.1. Tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen

Buitenlandse beslissingen kunnen op verschillende wijze betekenis hebben in Nederland. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de erkenning van een buitenlandse beslissing en de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing. Deze vormen hebben een verschillende betekenis, maar vallen in de praktijk nauw samen. De erkenning van een buitenlandse beslissing houdt in dat een vastgestelde rechtssituatie tussen partijen door een buitenlandse rechter, binding heeft binnen Nederland net zoals een beslissing gewezen door een Nederlandse rechter. De tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in Nederland betekent dat de beslissing in Nederland uitvoerbaar is. De buitenlandse beslissing wordt dan gezien als een geldige executoriale titel. Een executoriale titel wordt ook wel een 'voor tenuitvoerlegging vatbare titel' genoemd. Wanneer de schuldenaar niet aan de beslissing voldoet, kan de schuldeiser de Nederlandse executiemiddelen gebruiken, zoals het leggen van beslag op een vermogensbestanddeel van de schuldenaar.⁴ Een verleend verlot tot tenuitvoerlegging impliceert dat de buitenlandse beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in Nederland. In dit onderzoek wordt toegespitst op de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing en zal de erkenning verder buiten beschouwing blijven.

De tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in Nederland is niet zonder meer mogelijk. De hoofdregel in het Nederlandse executierecht is dat beslissingen gewezen door buitenlandse rechters niet binnen Nederland ten uitvoer kunnen worden gelegd, behoudens het bepaalde in de artikelen 985 tot en met 994 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv). De partij ten behoeve van wie de beslissing is uitgesproken zal, om een executoriale titel in Nederland te krijgen, de zaak opnieuw bij de Nederlandse rechter moeten aanbrengen.⁵ Deze hoofdregel geeft uitdrukking aan het soevereiniteitsbeginsel van Nederland. Het soevereiniteitsbeginsel betekent onder andere dat het enkel en alleen aan Nederland is overgelaten in hoeverre meegewerkt wordt aan de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen.⁶

In afwijking van de hoofdregel kan een buitenlandse beslissing onder bepaalde voorwaarden toch in Nederland ten uitvoer worden gelegd. De grondslag voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing moet dan berusten op een verdrag of wet. Voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing moet de Nederlandse rechter verlot tot tenuitvoerlegging verlenen.⁷ Dit verlot tot tenuitvoerlegging dient ertoe zeker te stellen dat een buitenlandse beslissing in Nederland niet ten uitvoer kan worden gelegd voordat een Nederlandse rechter de voorwaarden uit het verdrag of de verordening heeft getoetst waarop het verzoek om verlot tot tenuitvoerlegging is gebaseerd.⁸ De bepalingen over de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in de negende titel van Rv zijn slechts van toepassing voor zover een

⁴ Van Mierlo e.a., *T&C Burgerlijke Rechtsvordering*, 2014, Inleidende opmerkingen negende titel, aant. 2, p. 1553.

⁵ Art. 431 Rv; Strikwerda 2015, p. 294-295.

⁶ Freudenthal 2009, p.199-200.

⁷ Art. 985 Rv.

⁸ Van Mierlo e.a., *T&C Burgerlijke Rechtsvordering*, 2014, Inleidende opmerkingen negende titel, aant. 5 en art. 985, aant. 1, p. 1555 en p. 1558.

verdrag of bijzondere wet geen afwijkende voorzieningen inhoudt.⁹ De voorrang van de afwijkende verdrags-, verordeningen- of wetsbepalingen vloeit rechtstreeks voort uit de Grondwet (hierna: Gw).¹⁰

2.2. Procedure voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing (EEX-Verdrag)

Op 1 februari 1973 is het EEX-Verdrag voor de eerste EU-lidstaten in werking getreden. Het EEX-Verdrag is van toepassing op beslissingen in burgerlijke en handelszaken ongeacht de aard van het gerecht waarvoor deze zaken zich afspelen. Op basis van het Eurocontrolarrest, gewezen door het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: HvJ) moet het begrip burgerlijke en handelszaken autonoom worden geïnterpreteerd.¹¹ Dit begrip moet worden uitgelegd aan de hand van zowel het doel en het stelsel van het EEX-Verdrag als de algemene beginselen die in alle nationale rechtsstelsels tezamen worden gevonden. De uitleg van het HvJ houdt onder andere in dat het EEX-Verdrag niet van toepassing is op een buitenlandse beslissing tussen een particulier en een overheidsinstantie waarbij de overheidsinstantie een overheidstaak uitoefent.

Het is noodzakelijk vast te stellen wat de aard is van de rechtsbetrekking tussen de partijen. Daarnaast is het van belang de grondslag van de vordering en de wijze van instellen van de vordering te onderzoeken. Het door het HvJ gehanteerde begrip burgerlijke en handelszaak betekent iets anders dan wat in Nederland onder dit begrip wordt verstaan. Onder burgerlijke en handelszaak wordt in Nederland immers ook de onrechtmatige overheidsdaad gerekend.¹² Daarnaast wordt onder het begrip burgerlijke en handelszaak ook verstaan civielrechtelijke beslissingen van een strafrechter. Een voorbeeld hiervan is een schadevergoedingsbeslissing die een strafrechter uitspreekt.¹³

Het EEX-Verdrag is niet van toepassing op de staat en de bevoegdheid van natuurlijke personen, het huwelijksgoederenrecht, testamenten en erfenissen, faillissement, akkoorden en andere soortgelijke procedures, sociale zekerheid, arbitrage en heeft geen betrekking op fiscale zaken, douanezaken of administratiefrechtelijke zaken.¹⁴

De regels met betrekking tot de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing op basis van het EEX-Verdrag zijn slechts van toepassing indien de rechtsvordering is ingesteld na de inwerkingtreding van het EEX-Verdrag en de tenuitvoerlegging ervan wordt verzocht na inwerkingtreding van het EEX-Verdrag in Nederland. Daarnaast kan een buitenlandse beslissing die is uitgesproken na de inwerkingtreding van het EEX-Verdrag naar aanleiding van een rechtsvordering die is ingesteld vóór de inwerkingtreding van het EEX-Verdrag, in Nederland ten uitvoer worden gelegd op basis van de regels van het EEX-Verdrag. Hierbij is het van belang dat de toegepaste bevoegdheidsregels gelijk zijn aan de bevoegdheidsregels van het EEX-Verdrag.¹⁵ Voor een overzicht van de landen waarop het EEX-Verdrag van toepassing is en vanaf welke datum wordt verwezen naar bijlage K.

⁹ Art. 992 Rv.

¹⁰ Art. 94 Grondwet.

¹¹ HvJ EG 14 oktober 1976, nr. 29/76 (*Eurocontrol*).

¹² Freudenthal 2009, p. 32.

¹³ HvJ EG 21 april 1993, nr. C-172/91 (*Waidmann*).

¹⁴ Art. 1 EEX-Verdrag.

¹⁵ Art. 54 EEX-Verdrag.

Voorbeeld ter verduidelijking:

In Nederland en België is het EEX-Verdrag van toepassing vanaf 1 februari 1973. Een Belgische beslissing op een rechtsvordering die is ingesteld na 1 februari 1973 kan op basis van de regels genoemd in het EEX-Verdrag in Nederland ten uitvoer worden gelegd. In het geval de rechtsvordering is ingesteld vóór 1 februari 1973 en de beslissing is uitgesproken na 1 februari 1973 is het afhankelijk of Nederland en België dezelfde bevoegdheidsregels hanteren als genoemd in het EEX-Verdrag. Als dat het geval is, kan de Belgische beslissing in Nederland ten uitvoer worden gelegd op basis van de regels uit het EEX-Verdrag. Wanneer de bevoegdheidsregels verschillen van de bevoegdheidsregels in het EEX-Verdrag kan alleen op basis van de nationale regels en/of een eventueel bilateraal verdrag de Belgische beslissing in Nederland ten uitvoer worden gelegd.

Een buitenlandse beslissing, gewezen in een verdragsluitende staat, wordt in de andere verdragsluitende staten automatisch erkend. De aangezochte lidstaat waar men de beslissing ten uitvoer wil leggen, mag een buitenlandse beslissing niet inhoudelijk toetsen.¹⁶ Een beslissing die in een verdragsluitende staat is uitgesproken en daar uitvoerbaar is, kan in Nederland ten uitvoer worden gelegd nadat de beslissing, op verzoek van de partij die tenuitvoerlegging van de beslissing verlangt, uitvoerbaar is verklaard.¹⁷

2.2.1. Absoluut en relatief bevoegde rechter

In Nederland is de voorzieningenrechter de absoluut bevoegde rechter die over een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging beslist. Met het verlenen van verlof tot tenuitvoerlegging verklaart de voorzieningenrechter een buitenlandse beslissing uitvoerbaar in Nederland. Het relatief bevoegde gerecht, waar de verzoekende partij zijn verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging in kan dienen, is de rechtbank van de woonplaats van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd. Indien de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd geen bekende woon- en/of verblijfplaats heeft in Nederland, wordt de bevoegdheid bepaald door de plaats van de tenuitvoerlegging.¹⁸

Voorbeeld ter verduidelijking:

Wanneer een partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd niet in Nederland woont, maar wel onroerende zaken in Breda (Nederland) op zijn naam heeft staan, is de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant de bevoegde rechter waar een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging moet worden ingediend.

2.2.2. Verzoekschrift

Een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging wordt ingediend door middel van een in de Nederlandse taal opgesteld verzoekschrift. Het Rv, het Procesreglement verzoekschriftprocedures rechtbank handel/voorzieningenrechter en de Uitvoeringswet EEG-Executieverdrag (hierna: Uitvoeringswet EEX-Verdrag) zijn van toepassing en geven een aanvulling op de bepalingen uit het EEX-Verdrag. Het verzoekschrift wordt ingediend door een advocaat, tenzij de hoofdsom niet hoger is dan € 25.000,--.¹⁹ De artikelen 985 tot en met 992 Rv zijn niet van toepassing omdat het EEX-Verdrag een eigen regeling kent.

Bij het verzoekschrift moeten de volgende stukken worden gevoegd:

1. 'een afschrift van de beslissing die voldoet aan de voorwaarden die nodig zijn voor haar echtheid;
2. indien de beslissing bij verstek is gewezen, het origineel of een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het document waaruit blijkt dat het stuk dat de procedure

¹⁶ Art. 26, 29 en 34 EEX-Verdrag.

¹⁷ Art. 31 lid 1 EEX-Verdrag.

¹⁸ Art. 32 lid 2 EEX-Verdrag.

¹⁹ Art. 2 lid 1, lid 2 en lid 4 Uitvoeringswet EEX-Verdrag juncto. art. 93 onder a Rv.

- heeft ingeleid (of een gelijkwaardig stuk) aan de niet verschenen partij is betekend of medegedeeld;
3. een document waaruit kan worden vastgesteld dat de beslissing volgens de wet van de staat van herkomst uitvoerbaar is en betekend is aan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt;
 4. voor zover nodig, een document waaruit blijkt dat de verzoeker in de staat van herkomst vergunning heeft verkregen om kosteloos of tegen verminderd tarief te procederen.²⁰

De voorzieningenrechter zal in de meeste gevallen de verzoekende partij de gelegenheid geven tot aanvulling van zijn stukken. De voorzieningenrechter doet onverwijld uitspraak. De partij tegen wie het verlov tot tenuitvoerlegging wordt gevraagd, wordt niet gehoord in de procedure.²¹

2.2.3. Weigeringsgronden

Het verzoek om verlov tot tenuitvoerlegging kan om bepaalde redenen, genoemd in het EEX-Verdrag, worden geweigerd.²² In eerste instantie lijkt uit het woord ‘kan’ dat de voorzieningenrechter hier een discretionaire bevoegdheid toekomt. Dit is niet het geval. De weigeringsgronden genoemd in de artikelen 27 en 28 van het EEX-Verdrag worden door de voorzieningenrechter bij een verzoek om verlov tot tenuitvoerlegging ambtshalve getoetst. Het betreft een aantal limitatief opgesomde weigeringsgronden.²³

Een verzoek om verlov tot tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing wordt geweigerd indien:

1. ‘deze in strijd is met de Nederlandse openbare orde;
2. het stuk dat de procedure inleidt niet tijdig, wat met het oog op de verdediging nodig was, aan de wederpartij tegen wie verstek werd verleend is betekend of medegedeeld;
3. de beslissing onverenigbaar is met een tussen dezelfde partijen in Nederland gewezen beslissing;
4. de rechter van de staat van herkomst om tot zijn beslissing te komen, zich heeft uitgesproken over een vraag betreffende de staat of de bevoegdheid van natuurlijke personen, het huwelijksgoederenrecht, testamenten en erfenissen en daarbij een regel van internationaal privaatrecht van Nederland heeft geschonden, tenzij de beslissing tot hetzelfde resultaat heeft geleid als wanneer de regels van het internationaal privaatrecht van Nederland zouden zijn toegepast;
5. de beslissing onverenigbaar is met een beslissing die vroeger in een staat, die niet aangesloten is bij het EEX-Verdrag, tussen dezelfde partijen is gegeven in een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust, mits deze laatste beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in Nederland.²⁴

Voorts wordt een verzoek om verlov tot tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing geweigerd wanneer er sprake is van schending van een van de bevoegdheidsregels van artikel 7 tot en met 12-bis (bevoegdheid in verzekeringszaken), van artikel 13 tot en met 15 (bevoegdheid bij consumentenovereenkomsten) en van artikel 16 (exclusieve bevoegdheid).²⁵ De achtergrond van deze weigeringsgronden is dat deze bijzondere bevoegdheidsbepalingen bescherming van de economisch zwakkere partij beogen en hierdoor ook in de fase van tenuitvoerlegging geëerbiedigd moeten worden.²⁶ Bij de toetsing of deze bevoegdheidsregels zijn geschonden is de voorzieningenrechter gebonden aan de feitelijke overwegingen, opgenomen in de buitenlandse beslissing. Behoudens de hierboven genoemde

²⁰ Art. 34 juncto 46 en 47 EEX-Verdrag.

²¹ Art. 48 EEX-Verdrag juncto art. 2 Uitvoeringswet EEX-Verdrag.

²² Art. 34 EEX-Verdrag.

²³ Freudenthal 2009, p. 21.

²⁴ Art. 27 EEX-Verdrag.

²⁵ Art. 28 lid 1 EEX-Verdrag.

²⁶ Strikwerda 2015, p. 304.

bevoegdheden mag de bevoegdheid van het buitenlands gerecht niet worden getoetst. De bevoegdheidsregels betreffen niet de openbare orde zoals als eerste weigeringsgrond genoemd in artikel 27 EEX-Verdrag.

Tot slot kan een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging worden geweigerd indien een geval als beschreven in artikel 59 EEX-Verdrag zich voordoet.²⁷

Wanneer de voorzieningenrechter van mening is dat het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging op een van bovengenoemde gronden moet worden geweigerd, geeft de voorzieningenrechter een afwijzende beschikking af. De buitenlandse beslissing is dan niet voor tenuitvoerlegging vatbaar in Nederland.

De toestemming tot tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing wordt verleend in de vorm van een eenvoudig verlof.²⁸ Er wordt een korte beschikking opgesteld waarin de voorzieningenrechter de buitenlandse beslissing in Nederland uitvoerbaar verklaart. De partij die het verlof tot tenuitvoerlegging heeft verzocht, kan met de buitenlandse beslissing en het verlof tot tenuitvoerlegging naar de Nederlandse deurwaarder om de buitenlandse beslissing ten uitvoer te laten leggen.

2.2.4. Rechtsmiddel

Indien de tenuitvoerlegging wordt toegestaan kan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt binnen één maand na betekening van de beslissing verzet instellen. Dit verzet kan worden ingesteld bij de voorzieningenrechter die heeft beslist over het verzoek voor verlof tot tenuitvoerlegging.²⁹ Indien het verlof tot tenuitvoerlegging niet wordt gegeven, kan de verzoekende partij hoger beroep instellen bij het gerechtshof.³⁰ Daarna kan de verzoekende partij tegen de beslissing van het gerechtshof, cassatie instellen bij de Hoge Raad.

2.3. Procedure voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing (oude EEX-Vo)

Op 1 maart 2002 is voor de eerste EU-lidstaten de oude EEX-Vo in werking getreden. Het toepassingsgebied van de oude EEX-Vo en het EEX-Verdrag is hetzelfde. Ook hier geldt dat de EEX-Vo van toepassing is in burgerlijke en handelszaken, ongeacht de aard van het gerecht. Voor de betekenis van het begrip burgerlijke en handelszaken wordt verwezen naar paragraaf 2.2.³¹

Opgemerkt wordt dat het Verenigd Koninkrijk en Ierland, overeenkomstig artikel 3 van Protocol nr. 21, gehecht aan het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en het Verdrag betreffende de Europese Unie (hierna: VWEU en VEU), schriftelijk hebben aangegeven dat zij graag deelnemen aan de aanneming en toepassing van de oude EEX-Vo. De oude EEX-Vo is hierdoor rechtstreeks van toepassing in het Verenigd Koninkrijk en Ierland.³² Denemarken heeft, in tegenstelling tot het Verenigd Koninkrijk en Ierland, niet schriftelijk aangegeven dat zij graag deelneemt aan de aanneming en toepassing van de oude EEX-Vo. Aangezien het EEX-Verdrag van toepassing is in de betrekkingen tussen Denemarken en de EU-lidstaten, blijft het EEX-Verdrag na inwerkingtreding van de oude EEX-Vo van toepassing in de betrekkingen tussen Denemarken en de EU-lidstaten.³³

Op 1 juli 2007 is er tussen de Europese Unie (hierna: EU) en Denemarken een overeenkomst in werking getreden. Het doel van deze overeenkomst is om in alle lidstaten te komen tot een eenvormige toepassing en uitlegging van de bepalingen van de oude EEX-Vo en de

²⁷ Art. 28 EEX-Verdrag.

²⁸ Art. 3 Uitvoeringswet EEX-Verdrag.

²⁹ Art. 36 EEX-Verdrag juncto art. 4 Uitvoeringswet EEX-Verdrag.

³⁰ Art. 40 EEX-Verdrag.

³¹ Art. 1 oude EEX-Vo.

³² Considerans punt 20 oude EEX-Vo.

³³ Considerans punt 21 en punt 22 oude EEX-Vo.

maatregelen ter uitvoering ervan.³⁴ De toepassing van de oude EEX-Vo wordt op basis van deze overeenkomst verzekerd.³⁵

De regels voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing van de oude EEX-Vo zijn van toepassing voor een beslissing op een rechtsvordering die is ingesteld na de inwerkingtreding van de oude EEX-Vo.³⁶ De oude EEX-Vo is voor de destijds aangesloten EU-lidstaten inwerking getreden op 1 maart 2002. Voor de lidstaten die na 1 maart 2002 tot de EU zijn toegetreden, geldt als datum van inwerkingtreding de datum van toetreding. Voor een overzicht vanaf welke datum de oude EEX-Vo voor welke EU-lidstaat van toepassing is, wordt verwezen naar bijlage K.

Indien de rechtsvordering is ingesteld vóór de inwerkingtreding van de oude EEX-Vo en de buitenlandse beslissing wordt uitgesproken na de inwerkingtreding van de oude EEX-Vo, kunnen de regels voor de tenuitvoerlegging op basis van de oude EEX-Vo gelden als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan: de rechtsvordering is ingesteld na de inwerkingtreding van het EEX-Verdrag of het Verdrag van Lugano 2007³⁷ in zowel de lidstaat die de beslissing heeft uitgesproken als in de lidstaat waar tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing wordt verlangd, of de toegepaste bevoegdheidsregels komen overeen met de bevoegdheidsregels van de oude EEX-Vo of met de regels van een verdrag dat tussen beide staten van kracht was toen de rechtsvordering werd ingesteld.³⁸

Voorbeeld ter verduidelijking:

Op 4 februari 2002 is er een rechtsvordering ingesteld bij een Belgische rechter. De beslissing wordt uitgesproken op 15 mei 2002. De schuldeiser wil de Belgische beslissing in Nederland ten uitvoer leggen. De rechtsvordering is ingesteld vóór de inwerkingtreding van de oude EEX-Vo, maar de beslissing is uitgesproken na de inwerkingtreding. De regels van de oude EEX-Vo zijn in dit geval van toepassing voor de tenuitvoerlegging van de Belgische beslissing in Nederland, omdat zowel voor Nederland als voor België het EEX-Verdrag van toepassing is voor 1 maart 2002.

Bij de rechtbank worden voornamelijk verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging ingediend van Belgische en Duitse beslissingen.³⁹ Voor deze landen is het EEX-Verdrag voor de inwerkingtreding van de oude EEX-Vo van toepassing. Voor de praktijk is het hierdoor, wanneer vaststaat dat voor de lidstaat waar de buitenlandse beslissing is uitgesproken ook het EEX-Verdrag of het Verdrag van Lugano 2007 van toepassing is, praktischer om te kijken naar de datum waarop de buitenlandse beslissing is uitgesproken. Bij twijfel of voor het land het EEX-Verdrag of het Verdrag van Lugano 2007 van toepassing is, kan voor de zekerheid het landenoverzicht erbij worden gepakt.

Zoals ook onder het EEX-Verdrag geldt, kan een buitenlandse beslissing die in een EU-lidstaat is uitgesproken en daar uitvoerbaar is, in Nederland ten uitvoer worden gelegd nadat deze beslissing in Nederland uitvoerbaar is verklaard.

2.3.1. Absoluut en relatief bevoegde rechter

Het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging wordt op basis van de oude EEX-Vo in Nederland gericht aan de voorzieningenrechter.⁴⁰ Het relatief bevoegde gerecht is de rechtbank van de woonplaats van de partij tegen wie verlof tot tenuitvoerlegging wordt gevraagd of, indien de partij tegen wie verlof tot tenuitvoerlegging wordt gevraagd geen bekende woon- en/of

³⁴ *PbEU*, 2007, L/94/70.

³⁵ *PbEU*, 2005, L/299/64/65/67.

³⁶ Art. 66 lid 1 oude EEX-Vo.

³⁷ Het Verdrag van Lugano 2007 is een neven-verdrag aan de oude EEX-Vo en gesloten tussen de EVA-lidstaten, Denemarken en de EU. De EVA-lidstaten zijn IJsland, Zwitserland en Noorwegen. Dit verdrag kent precies dezelfde regels voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing als onder de oude EEX-Vo.

³⁸ Art. 66 lid 2 oude EEX-Vo.

³⁹ Zie voor meer informatie hoofdstuk 4.

⁴⁰ Art. 39 lid 1 juncto Bijlage II oude EEX-Vo; *PbEU* 2012, L 50/3.

verblijfplaats heeft, de plaats van de tenuitvoerlegging.⁴¹ In paragraaf 2.2.1. wordt van laatstgenoemde situatie een voorbeeld gegeven.

2.3.2. Verzoekschrift

Het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging wordt, net als op basis van het EEX-Verdrag, ingediend door middel van een verzoekschrift. Dit verzoekschrift is in de Nederlandse taal gesteld en wordt ingediend door een deurwaarder of advocaat, tenzij de hoofdsom niet hoger is dan € 25.000,--. Het verzoekschrift moet voldoen aan de regels van het Rv, in het bijzonder artikel 278 Rv. Daarnaast dient het verzoek de voorwaarden die genoemd zijn in de Uitvoeringswet EG-Executieverordening in acht te nemen.⁴² De artikelen 985 tot en met 992 Rv zijn op basis van de Uitvoeringswet EG-Executieverordening niet van toepassing.

Bij het verzoekschrift moeten de volgende stukken worden gevoegd:

1. 'een afschrift van de beslissing die voldoet aan de voorwaarden nodig voor haar echtheid;
2. een certificaat⁴³ dat gehecht is als bijlage V bij de oude EEX-Vo, dat door het buitenlands gerecht wordt ingevuld en afgegeven.⁴⁴

Het certificaat genoemd onder punt 2 bevat een aantal vragen die door het buitenlands gerecht wordt ingevuld. Dit certificaat wordt voorzien van een dagtekening, handtekening en/of stempel van het gerecht. Dit bepaalt de echtheid van het certificaat.

De buitenlandse beslissing wordt uitvoerbaar verklaard zodra de voorzieningenrechter het verzoekschrift, met bijbehorende bijlagen zoals hierboven onder punt 1 en punt 2 vermeld, heeft ontvangen. De voorzieningenrechter toetst niet of een van de weigeringsgronden van artikel 34 en 35 van de oude EEX-Vo van toepassing is. Tevens wordt de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd in deze procedure niet gehoord.⁴⁵ Als de voorzieningenrechter het verlof tot tenuitvoerlegging verleent, verklaart hij de buitenlandse beslissing uitvoerbaar in Nederland. Opgemerkt moet worden dat de voorzieningenrechter de buitenlandse beslissing niet uitvoerbaar *bij voorraad* verklaart in Nederland. Dit houdt in dat wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt zich verzet tegen het verleende verlof tot tenuitvoerlegging, dit rechtsmiddel schorsende werking heeft en de tenuitvoerlegging indien deze was gestart, moet worden opgeschort.⁴⁶

De toestemming geschiedt op basis van een eenvoudig verlof dat op het overlegde afschrift van de ten uitvoer te leggen beslissing wordt gesteld. In de praktijk wordt er een korte beschikking opgesteld waarbij de voorzieningenrechter de buitenlandse beslissing in Nederland uitvoerbaar verklaart. Hierna kan de partij die het verlof tot tenuitvoerlegging verzoekt de beslissing tezamen met het verlof tot tenuitvoerlegging van de Nederlandse voorzieningenrechter laten betekenen om de buitenlandse beslissing ten uitvoer te leggen.⁴⁷

Het verlof tot tenuitvoerlegging houdt tevens het verlof in bewarende maatregelen te treffen. Gedurende de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel tegen het verleende verlof tot tenuitvoerlegging en tot daarover uitspraak is gedaan, kunnen slechts bewarende maatregelen worden genomen.⁴⁸ Dit houdt in dat de partij die de tenuitvoerlegging verlangt met het verlof tot tenuitvoerlegging en de buitenlandse beslissing, door de deurwaarder in Nederland executoriaal beslag kan laten leggen op vermogensbestanddelen van de schuldenaar.

⁴¹ Art. 38 en 39 en bijlage II oude EEX-Vo

⁴² Art. 40 oude EEX-Vo juncto art. 2 lid 1, 2 en 4 Uitvoeringswet EG-Executieverordening.

⁴³ Het certificaat is als bijlage I bij dit onderzoek gevoegd.

⁴⁴ Art. 53 juncto 43 oude EEX-Vo.

⁴⁵ Art. 41 oude EEX-Vo.

⁴⁶ Art. 41 oude EEX-Vo juncto art. 145 Rv.

⁴⁷ Art. 42 oude EEX-Vo juncto art. 3 Uitvoeringswet EG-Executieverordening.

⁴⁸ Art. 47 lid 2 en lid 3 oude EEX-Vo.

Deze vermogensbestanddelen kunnen pas openbaar worden verkocht als de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel is verstreken en een uitspraak is gedaan over het ingestelde rechtsmiddel. Meer informatie over het instellen van een rechtsmiddel wordt in de volgende paragraaf gegeven.

2.3.3. Rechtsmiddelen

Zowel de partij die de tenuitvoerlegging verlangt als de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt, kan een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing op het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging. Beide kunnen dit rechtsmiddel instellen bij de rechtbank van wie de voorzieningenrechter heeft beslist op het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging. Het rechtsmiddel moet binnen één maand na betekening van het verlof tot tenuitvoerlegging worden ingesteld, tenzij de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt in een andere lidstaat woont dan waar het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging is gevraagd. In dit geval kan een rechtsmiddel binnen twee maanden worden ingesteld.⁴⁹

Artikel 43 lid 3 van de oude EEX-Vo bepaalt dat een rechtsmiddel volgens de regels op tegenspraak wordt behandeld. In Nederland voldoen zowel de dagvaardingsprocedure als de verzoekschriftprocedure aan dit criterium. Voorheen was in Nederland de dagvaardingsprocedure van toepassing, die expliciet werd voorgeschreven in artikel 4 van de Uitvoeringswet EG-Executieverordening. Deze procedure leidde echter tot onduidelijkheid, omdat het rechtsmiddel door 'de verzoeker' werd ingediend.⁵⁰ Op 1 mei 2006 is de Uitvoeringswet internationale kindbescherming in werking getreden die artikel 4 lid 2 en lid 4 van de Uitvoeringswet EG-Executieverordening liet vervallen.⁵¹ Door het schrappen van deze leden moet een rechtsmiddel tegen een beslissing op het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging worden ingediend middels een verzoekschrift. Het voordeel hiervan is dat de gehele exequaturprocedure onder de oude EEX-Vo als een verzoekschriftprocedure verloopt.

2.3.4. Gronden

Het verlof tot tenuitvoerlegging kan slechts op een van de in de artikelen 34 en 35 genoemde gronden worden geweigerd of ingetrokken. De rechter doet zo spoedig mogelijk uitspraak en mag de buitenlandse beslissing niet inhoudelijk toetsen.⁵²

Op 12 maart 2010 heeft de Hoge Raad in de zaak Prism/Van de Meer aan het HvJ een prejudiciële vraag gesteld over de relatie tussen de artikelen 34 en 35 en artikel 45 van de oude EEX-Vo. De vraag die de Hoge Raad aan het HvJ heeft gesteld luidt als volgt:

'Verzet artikel 45 EEX-Verordening zich ertegen dat de rechter die oordeelt over een rechtsmiddel, bedoeld in artikel 43 of 44 van die verordening, de verklaring van uitvoerbaarheid weigert of intrekt op een andere dan een in artikel 34 en 35 van de verordening genoemde grond die is aangevoerd tegen de tenuitvoerlegging van de uitvoerbaar verklaarde beslissing en die zich heeft voorgedaan nadat deze beslissing was gegeven, zoals de grond dat is voldaan aan die beslissing?'

Op 13 oktober 2011 heeft het HvJ deze prejudiciële vraag beantwoord. Het HvJ geeft in r.o. 43 aan dat artikel 45 van de oude EEX-Vo zich ertegen verzet dat de rechter die oordeelt over een rechtsmiddel bedoeld in artikel 43 of 44 oude EEX-Vo andere gronden toetst dan genoemd in de artikelen 34 en 35 van de oude EEX-Vo.⁵³ De reden hiervoor is dat de oude EEX-Vo tot doel heeft het vrije verkeer van de in de lidstaten gegeven beslissingen in burgerlijke en

⁴⁹ Art. 43 en 44 oude EEX-Vo; in bijlage III van de oude EEX-Vo staat dat de verzoeker een rechtsmiddel in kan dienen bij het gerechtshof. Dit is achterhaald. Zie *Kamerstukken II* 2001/02, 28 263, nr. 3, p.3. en art. 4 lid 1 Uitvoeringswet EG-Executieverordening.

⁵⁰ Freudenthal 2009, p. 58.

⁵¹ Art. 29 Uitvoeringswet internationale kindbescherming.

⁵² Art. 45 oude EEX-Vo.

⁵³ Freudenthal 2013, p. 52-53; HvJ EU 13 oktober 2011, nr. C-139/10 (*Prism/Van de Meer*).

handelszaken te verzekeren door de formaliteiten voor een snelle en eenvoudige erkenning en tenuitvoerlegging te vereenvoudigen.⁵⁴ Indien er een beroep op een andere dan in de artikelen 34 en 35 van de oude EEX-Vo genoemde weigeringsgronden wordt gedaan, kan de partij een executiegeschil starten volgens de regels van het nationale recht.

De gronden waarop een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging op grond van het EEX-Verdrag kan worden geweigerd en de gronden waarop een partij een beroep kan doen, nadat de voorzieningenrechter het verlof tot tenuitvoerlegging heeft verleend op basis van de oude EEX-Vo komen grotendeels overeen.

Het verlof tot tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing kan door de voorzieningenrechter worden geweigerd of ingetrokken wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt een beroep doet op een van de volgende gronden⁵⁵:

1. 'de tenuitvoerlegging is kennelijk in strijd met de Nederlandse openbare orde;
2. het stuk dat de procedure inleidt is niet tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging noodzakelijk was, aan de wederpartij tegen wie het verstek werd verleend, betekend of meegedeeld, tenzij de wederpartij tegen de beslissing geen rechtsmiddel heeft aangewend terwijl hij daartoe in staat was;
3. de beslissing is onverenigbaar met een tussen dezelfde partijen in Nederland gegeven beslissing;
4. de beslissing is onverenigbaar met een beslissing die vroeger in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven in een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust, mits deze laatste beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in Nederland.⁵⁶

Een belangrijke aanpassing van de weigeringsgronden is gegeven in lid 2 van artikel 34 van de oude EEX-Vo. Het HvJ heeft geconcludeerd dat onder '*in staat zijn geweest om een rechtsmiddel aan te wenden*' moet worden verstaan dat de wederpartij kennis moet hebben gehad van de inhoud van de beslissing en wel zo dat hij tijdig en effectief zijn rechten geldend heeft kunnen maken bij het gerecht van de staat van herkomst.⁵⁷ Voor een verstekbeslissing is het erg belangrijk dat het inleidend stuk op de juiste manier aan de wederpartij is betekend. Wanneer dit niet zo is zou het recht op een eerlijk proces geschonden kunnen zijn.

Naast de gronden genoemd in artikel 34 van de oude EEX-Vo, kan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt zich beroepen op schending van exclusieve bevoegdheidsregels van artikel 8 tot en met 14 (bevoegdheid in verzekeringszaken), artikel 15 tot en met 17 (bevoegdheid in consumentenovereenkomsten) en artikel 22 (exclusieve bevoegdheid).⁵⁸ Net als onder het EEX-Verdrag zijn deze gronden opgenomen om de economisch zwakkere partij te beschermen en zij moet ook bescherming krijgen bij de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing. Bij de toetsing of deze bevoegdheidsregels zijn geschonden is de voorzieningenrechter gebonden aan de feitelijke overwegingen opgenomen in de buitenlandse beslissing. Behoudens de hierboven genoemde bevoegdheden mag de bevoegdheid van het buitenlands gerecht niet worden getoetst. Daarnaast betreffen de bevoegdheidsregels niet de openbare orde zoals als eerste weigeringsgrond genoemd in artikel 34 van de oude EEX-Vo. Tot slot kan een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging worden geweigerd indien een geval als beschreven in artikel 72 zich voordoet.⁵⁹

⁵⁴ Considerans punt 16 en punt 17 oude EEX-Vo.

⁵⁵ Art. 45 oude EEX-Vo.

⁵⁶ Art. 34 oude EEX-Vo.

⁵⁷ Freudenthal 2013, p.52-53; HvJ EG 14 december 2006, zaak C-283/05 (ASML).

⁵⁸ Art. 35 oude EEX-Vo.

⁵⁹ Zie voetnoot 57.

2.4. Verdrag van Lugano

Het Verdrag van Lugano uit 1988 is in Nederland in werking getreden op 23 januari 1990⁶⁰ en het Verdrag van Lugano uit 2007 is in Nederland in werking getreden op 1 januari 2010. Het Verdrag van Lugano uit 1988 en dat uit 2007 stellen dezelfde voorwaarden als respectievelijk het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo voor de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in Nederland. Deze verdragen worden ook wel parallelverdragen van het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo genoemd. Indien er een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging wordt ingediend van een beslissing gewezen door een gerecht uit een EVA-lidstaat wordt aan dezelfde voorwaarden getoetst als genoemd in het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo. IJsland, Noorwegen en Zwitserland behoren tot de EVA-lidstaten. Omdat het dezelfde voorwaarden betreft, worden deze in deze paragraaf niet nogmaals uitgewerkt.

2.5. Tussenconclusie

Het grootste verschil tussen de toepassing van het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo, met betrekking tot de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen, is dat de exequaturprocedure is versoepeld. De procedure op basis van de oude EEX-Vo wordt ook wel 'stempelprocedure' genoemd, omdat de voorzieningenrechter in deze procedure enkel hoeft te toetsen of de benodigde documenten bij het verzoekschrift zijn gevoegd. Wanneer een van de partijen een rechtsmiddel instelt, zal de rechter pas toetsen aan de weigeringsgronden. In tegenstelling tot de exequaturprocedure op grond van het EEX-Verdrag is dit een groot verschil. Bij het EEX-Verdrag toetst de voorzieningenrechter ambtshalve de weigeringsgronden.

Op basis van de oude EEX-Vo wordt een gosse van de buitenlandse beslissing tezamen met een certificaat ingediend bij de voorzieningenrechter met het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing. Nadat het verlof tot tenuitvoerlegging is verleend, kan dit tezamen met de buitenlandse beslissing aan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt worden betekend, indien dit nog niet is gebeurd. Ook dit is een verschil in vergelijking met de exequaturprocedure op basis van het EEX-Verdrag, waarbij de tenuitvoerlegging pas gevraagd kan worden nadat de betekening van de beslissing heeft plaatsgevonden.

⁶⁰ Vlas, *Groene Serie Burgerlijke Rechtsvordering*, art. 61 EVEX, aant. 2. (online).

3. Werkwijze rechtbank exequaturprocedure

In dit hoofdstuk wordt de werkwijze van de rechtbank in een exequaturprocedure inzichtelijk gemaakt. In paragraaf 3.1. wordt de werkwijze beschreven aan de hand van gehouden interviews en in paragraaf 3.2. wordt aan de hand van een dossieronderzoek onder andere inzichtelijk gemaakt hoeveel verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging er in 2014 bij de rechtbank zijn ingediend en hoe deze verzoeken zijn beoordeeld. Tot slot wordt een tussenconclusie getrokken en worden er aanbevelingen gedaan voor de huidige werkwijze (paragraaf 3.3.).

3.1. Werkwijze van indiening tot afgifte verlof tot tenuitvoerlegging

Verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging worden in eerste instantie behandeld door twee administratief juridisch medewerkers. De meeste verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging, zijn verzoeken op basis van de oude EEX-Vo. Verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging op basis van het EEX-Verdrag komen weinig voor. Het is niet inzichtelijk te maken hoeveel verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging op basis van het EEX-Verdrag er jaarlijks binnenkomen. Dit wordt immers niet geregistreerd. In het jaar 2014, zo blijkt uit het dossieronderzoek, zijn er geen verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging op basis van het EEX-Verdrag ingediend.

3.1.1. Werkwijze op basis van de oude EEX-Vo

Wanneer er een verzoek binnenkomt op basis van de oude EEX-Vo is de werkwijze als volgt:

Administratieve handelingen

Het verzoekschrift komt binnen bij de griffie van het team handelsrecht. Een administratief medewerker boekt het verzoekschrift in. Hiermee krijgt het dossier een nummer. Vervolgens wordt er een bevestigingsbrief verstuurd aan de verzoekende partij. De administratief medewerker overhandigt het dossier aan een administratief juridisch medewerker die het dossier verder in behandeling neemt.

Beoordeling door administratief juridisch medewerker

De administratief juridisch medewerker loopt de checklist na of aan alle voorwaarden voor het verlenen van verlof tot tenuitvoerlegging is voldaan. Aan de hand van de checklist wordt gekeken of het dossier compleet is en of alle benodigde stukken zijn toegevoegd. Het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging wordt door de administratief juridisch medewerker puur beoordeeld op basis van de checklist. De oude EEX-Vo wordt alleen bij twijfel ingezien. De checklist is als bijlage F bij dit onderzoek gevoegd.

Als er benodigde stukken ontbreken, bijvoorbeeld een originele beslissing of het originele certificaat, worden deze opgevraagd bij de verzoekende partij. Voor het indienen van een certificaat kan de verzoekende partij om een vrijstelling vragen. In de praktijk wordt deze vrijstelling nooit verleend. Als aan alle voorwaarden die op de checklist staan is voldaan, stelt de administratief juridisch medewerker een beschikking op waarin de voorzieningenrechter de buitenlandse beslissing uitvoerbaar verklaart in Nederland. De beschikking gaat tezamen met het dossier naar de voorzieningenrechter voor goedkeuring.

Voorzieningenrechter verleent verlof tot tenuitvoerlegging

De voorzieningenrechter loopt de checklist na. Wanneer de voorzieningenrechter iets vreemds opmerkt, wordt er overleg gepleegd met de administratief juridisch medewerker of wordt de oude EEX-Vo ingezien. Alleen hetgeen door het buitenlands gerecht is beslist, kan in Nederland ten uitvoer gelegd worden. Het komt weleens voor dat de verzoekende partij meer vraagt dan werkelijk is beslist door de buitenlandse rechter. Een voorbeeld hiervan is een hoofdelijke veroordeling van een vordering. Als er geen hoofdelijke veroordeling is

uitgesproken door het buitenlands gerecht, wordt hier geen toestemming voor gegeven. De voorzieningenrechter mag immers geen inhoudelijk oordeel geven. Als de benodigde stukken bij het verzoekschrift zitten en er is voldaan aan de voorwaarden voor het verlenen van verlof tot tenuitvoerlegging wordt het verlof verleend. Het betreft een formele toetsing en er valt niet verschillend te denken over deze procedure.

Afgifte verlof tot tenuitvoerlegging

Bij akkoord tekent de voorzieningenrechter de beschikking en gaat het dossier terug naar de administratief juridisch medewerker. Ook de administratief juridisch medewerker tekent de beschikking en zet de datum waarop de beschikking wordt uitgesproken in het digitale dossier. Het dossier gaat naar de griffie en een administratief medewerker geeft de beschikking af op de datum die in het digitale dossier staat. Aan de beschikking worden de originele beslissing en het originele certificaat gehecht. Deze beschikking gaat als grosse naar de verzoekende partij. De partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich zal richten krijgt geen afschrift.

3.1.2. Werkwijze op basis van het EEX-Verdrag

Zoals al eerder opgemerkt worden bij de rechtbank weinig verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging ingediend op basis van het EEX-Verdrag. Wanneer deze verzoeken binnenkomen, worden deze op dezelfde wijze behandeld als verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging op basis van de oude EEX-Vo. Het verschil in de werkwijze is dat er beoordeeld wordt op basis van een andere checklist, waar andere voorwaarden op vermeld staan. Deze checklist is als bijlage E bij dit onderzoek gevoegd. De toetsing van de weigeringsgronden is anders op basis van het EEX-Verdrag en de buitenlandse beslissing moet zijn betekend aan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt voordat een verlof tot tenuitvoerlegging wordt verleend.

3.1.3. Streeftermijn exequaturprocedure

De streeftermijn binnen de rechtbank is om binnen drie weken na binnenkomst van het verzoekschrift, het verlof tot tenuitvoerlegging af te geven. Deze termijn wordt niet altijd gehaald. Dat de streeftermijn niet altijd wordt gehaald, heeft zowel interne als externe redenen. Een voorbeeld van een interne reden is wanneer er andere drukke werkzaamheden zich voordoen of wanneer het vakantieperiode is en door de drukke werkzaamheden prioriteiten gesteld moeten worden. Een externe reden is voornamelijk dat de verzoekende partij de benodigde stukken niet op tijd heeft ingediend. Een van de geïnterviewde administratief juridisch medewerkers houdt de procedure twee weken aan. De andere geïnterviewde administratief juridisch medewerker houdt de procedure acht weken aan. Op dit punt heeft de rechtbank geen eenduidige werkwijze. Vaak is het afhankelijk van het buitenlands gerecht, binnen welke termijn zij het originele certificaat opstelt en binnen welke termijn de rechtbank dit certificaat in haar bezit krijgt.

3.1.4. Beleid

De rechtbank heeft geen beleid ten aanzien van de toetsing van een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging, omdat de voorzieningenrechter bij een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging geen beoordelingsvrijheid heeft. Het betreft immers een formele toetsing. De rechtbank heeft intern met de verschillende locaties afgesproken dat de verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging aan de hand van dezelfde checklist worden beoordeeld. Deze checklist is opgesteld op basis van het Procesreglement verzoekschriftprocedures rechtbank handel/voorzieningenrechter uit 2014 en het rekestboek. In het rekestboek staan werkprocesbeschrijvingen van de meest voorkomende verzoekschriftprocedures, ter aanvulling op bovengenoemd procesreglement.

Uit de vier interviews komt naar voren dat de checklist, op basis waarvan de voorzieningenrechter de verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging beoordeelt, werkbaar is maar toe is aan een update aan de hand van de herschikte EEX-Vo en op basis van het nieuwe Procesreglement verzoekschriftprocedures rechtbank handel/voorzieningenrechter die op 1

januari 2015 in werking is getreden. Daarnaast zou een overzicht met welke landen per wanneer bij welk verdrag/verordening aangesloten zijn het werkproces bij de rechtbank verbeteren. Het kost de rechtbank immers veel tijd als er een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing uit een land binnenkomt, waar twijfel over is of voor dit land het EEX-Verdrag of de EEX-Vo van toepassing is. Een landenoverzicht maakt de procedure vollediger.

3.1.5. Beroep op weigeringsgronden

Het is niet bekend of de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt vaak een beroep doet op een van de weigeringsgronden. Hier is geen werkwijze voor uitgeschreven.⁶¹

3.2. Dossieronderzoek

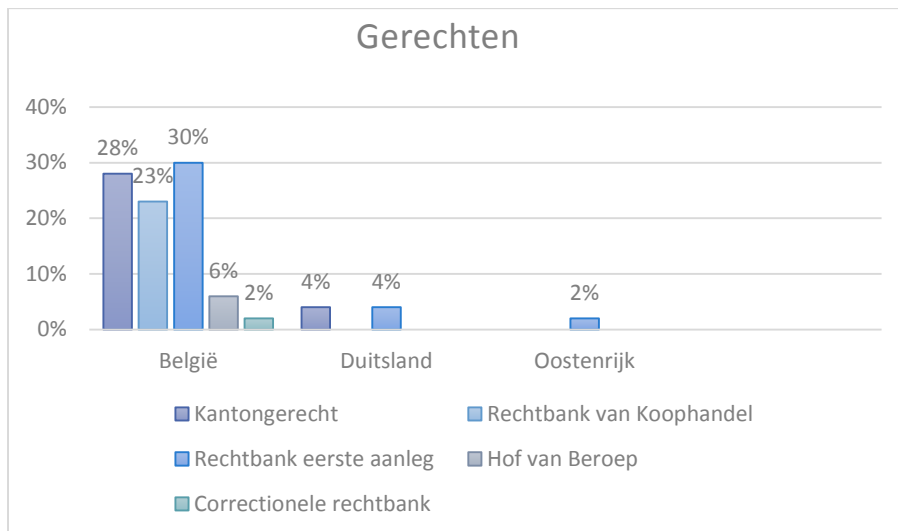
Alle verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging die in 2014 bij de rechtbank zijn ingediend, zijn opgevraagd en ingezien om zo een duidelijk beeld te krijgen van de werkwijze van de rechtbank en inzichtelijk te krijgen wat er zoal aan verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging binnenkomt in een jaar. In totaal zijn er in 2014 eenenveertig verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging binnengekomen bij de rechtbank. De voorzieningenrechter heeft in alle verzoeken verlof tot tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing in Nederland verleend.

3.2.1. Landen, gerechten en beslissingen

Van de eenenveertig verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging hadden drie verzoeken betrekking op een beslissing uit Duitsland. Zevenendertig verzoeken hadden betrekking op een beslissing uit België en één verzoek had betrekking op een beslissing uit Oostenrijk. De meeste verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging bevatten één beslissing die de verzoekende partij in Nederland ten uitvoer wil leggen. Zes verzoeken hadden betrekking op de tenuitvoerlegging van twee beslissingen. Vaak betrof dit een beslissing in eerste aanleg en de beslissing op het daartegen gericht beroep die de verzoekende partij beide ten uitvoer wilde leggen.

Uit het dossieronderzoek blijkt verder dat er twintig verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging van verstekbeslissingen binnenkwamen, vierentwintig verzoeken van beslissingen op tegenspraak en één verzoek van een verzetbeslissing. Een verstekbeslissing is een beslissing waarbij de wederpartij rechtsgeldig is opgeroepen maar niet is verschenen in de procedure. Een verzetbeslissing kan gezien worden als een beroep tegen een verstekbeslissing. Wanneer de wederpartij zich toch wil voegen in de procedure gaat hij in verzet. Van één dossier kon niet achterhaald worden om wat voor soort beslissing het ging, omdat dit dossier zodanig was gearchiveerd dat alleen de checklist en de beschikking nog in het dossier zaten. Alle verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging die in 2014 zijn ingediend, betreffen verzoeken op basis van de oude EEX-Vo. Onderstaande tabel laat in percentages in een oogopslag zien van welke gerechten de beslissingen waarvoor om verlof tot tenuitvoerlegging is verzocht, afkomstig zijn.

⁶¹ Zie voor de verslagen van de interviews bijlagen A, B, C en D.

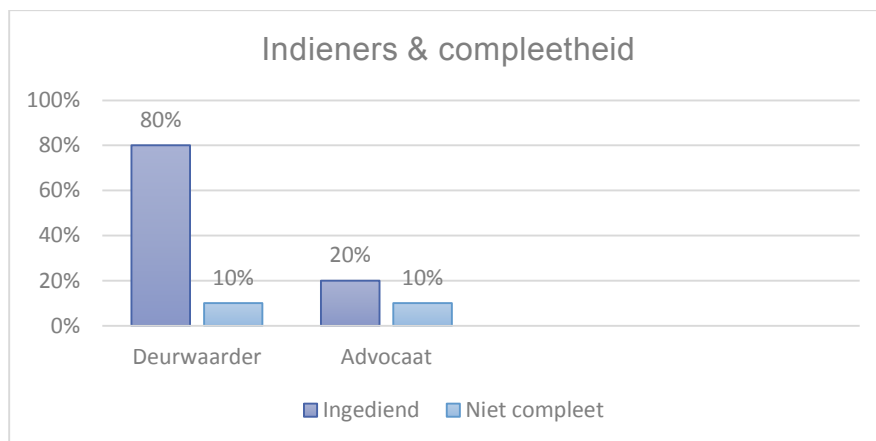

3.2.2. Indiener

Van de eenenveertig verzoeken, werden drieëndertig verzoeken door een deurwaarder ingediend en acht verzoeken door een advocaat. Hoewel de vordering soms lager lag dan € 25.000,- en dus de verzoekende partij zonder gemachtigde op mag treden, werd dit niet gedaan. Drieëndertig verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging werden compleet ingediend. Met compleet wordt bedoeld dat de verzoeken vergezeld waren van een origineel afschrift van de beslissing en een origineel certificaat. Acht verzoeken werden niet compleet ingediend en hierbij moest vaak de originele beslissing of het originele certificaat worden opgevraagd. Opvallend is dat er acht verzoeken ingediend zijn door een advocaat, waarvan er vier niet compleet waren. In verhouding met de verzoeken die door een deurwaarder zijn ingediend is dit opmerkelijk. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat een deurwaarder meer ervaring heeft met de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing dan een advocaat. Dit is logisch, aangezien de deurwaarder degene is die met het verlof tot tenuitvoerlegging de buitenlandse beslissing betekent en ten uitvoer legt.

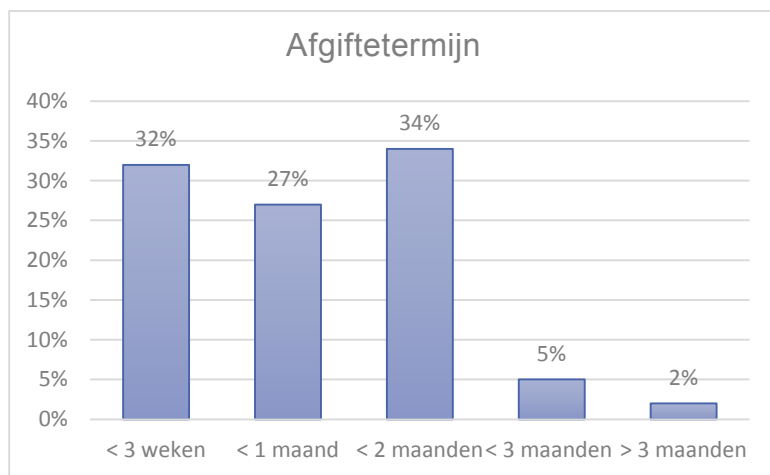
Voor de verzoekende partij is het efficiënter om een deurwaarder in te schakelen dan een advocaat. Ten eerste liggen de deurwaarderstarieven lager dan de advocaattarieven en ten tweede, wanneer men een deurwaarder inschakelt die ook het verlof tot tenuitvoerlegging verzoekt en ontvangt, kan hij daarna gelijk tot tenuitvoerlegging van de beslissing overgaan. Dit is de efficiëntste manier om een buitenlandse beslissing zo spoedig mogelijk in Nederland ten uitvoer te leggen. De ontbrekende stukken kwamen vaak na ongeveer acht weken binnen. Het verlof tot tenuitvoerlegging werd daarna zo snel mogelijk uitgesproken en afgegeven.

Hieronder is in een tabel in percentages weergegeven hoeveel verzoeken er door een deurwaarder en advocaat zijn ingediend en hoeveel van deze verzoeken niet compleet waren.

3.2.3. Termijn verlof tot tenuitvoerlegging

Uit de gehouden interviews blijkt dat het streven is om binnen drie weken na binnenkomst van het verzoekschrift het verlof tot tenuitvoerlegging af te geven. In 2014 zijn dertien van de eenenveertig verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging binnen de streeftermijn uitgesproken. Van de verzoeken die niet binnen de streeftermijn zijn uitgesproken, is de reden bij zes verzoeken dat het verzoekschrift niet compleet was en de beslissing hierdoor aangehouden moest worden voor het indienen van de benodigde stukken. Voor de andere verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging, die niet binnen de streeftermijn uitgesproken zijn, is de reden onbekend. Het betreft in ieder geval geen externe reden. Onderstaande tabel laat overzichtelijk zien binnen welke termijn de verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging zijn uitgesproken.

3.3. Bijzonderheden

Tijdens het dossieronderzoek zijn er een aantal bijzonderheden opgemerkt. Deze bijzonderheden worden hieronder kort aangestipt.

Bij een verzoek was verlof tot tenuitvoerlegging van zowel een vonnis als een arrest verzocht, bij dit verzoek ontbrak het certificaat van het vonnis. Dit certificaat is niet opgevraagd en het verlof tot tenuitvoerlegging van beide beslissingen is verleend zonder het benodigde certificaat. Het vonnis kan in Nederland op een rechtsgeldige manier ten uitvoer worden gelegd maar het verlof tot tenuitvoerlegging is niet op een rechtsgeldige wijze tot stand gekomen. Bij een ander verzoek werd tevens verlof tot tenuitvoerlegging van zowel een vonnis als een arrest verzocht. Ook bij dit verzoek werd alleen een certificaat gevoegd van het arrest. In deze zaak is meerdere keren contact opgenomen met de verzoekende partij om het certificaat van het vonnis te overleggen. Opvallend hierbij is dat bij twee dezelfde gebreken niet consequent wordt gehandeld.

Daarnaast is het een keer voorgekomen dat de verzoekende partij een certificaat op basis van de EET-Verordening had bijgevoegd en niet het certificaat op basis van de oude EEX-Vo. Dit verlof tot tenuitvoerlegging is afgegeven, zonder rechtsgeldig certificaat op basis van artikel 54 en 58 oude EEX-Vo.⁶² Hierover is in de beschikking geen overweging opgenomen.

Het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging van een Oostenrijkse beslissing werd verzocht op basis van het Verdrag van Lugano 2007. Aangezien voor Oostenrijk de oude EEX-Vo van toepassing is, moest het verzoek op grond van de oude EEX-Vo worden gedaan. In het dossier is hier geen aantekening van gemaakt en er is ook geen overweging opgenomen in de beschikking. Het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging is getoetst en verleend aan de hand van de oude EEX-Vo.

Tot slot werd door een verzoekende partij een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging ingediend op basis van de oude EEX-Vo. Het verlof tot tenuitvoerlegging is in dit dossier verleend op basis van de Verordening voor onderhoudsverplichtingen (EG 4/2009) en niet op basis van de oude EEX-Vo.

3.4. Tussenconclusie en aanbevelingen voor de huidige werkwijze

Uit de interviews blijkt dat de streeftermijn voor het verlenen van verlof tot tenuitvoerlegging drie weken bedraagt. Uit het dossieronderzoek blijkt echter dat deze streeftermijn in de meeste gevallen niet wordt gehaald. De reden hiervoor is vaker intern dan extern. Aangezien het voor de verzoekende partij van belang is zo snel mogelijk een verlof tot tenuitvoerlegging te verkrijgen, wordt aanbevolen de driewekentermijn strenger te hanteren en alerter te zijn dat de verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging niet te lang blijven liggen. Een optie is om het verzoekschrift uiterlijk binnen twee werkdagen na binnenkomst in te boeken en in het systeem na één week een herinnering te zetten met de mededeling dat de beschikking opgesteld moet worden. De administratief juridisch medewerker heeft dan nog één week voor het opstellen van de beschikking en ook de rechter heeft dan één week voor het nakijken. Wanneer deze beschikking ondertekend is, kan de beschikking in de praktijk de volgende dag al worden uitgesproken en afgegeven aan de verzoekende partij.

Daarnaast is het van belang om goed voor ogen te hebben welke landen bij het EEX-Verdrag aangesloten zijn en welke bij de oude EEX-Vo. Het opgestelde landenoverzicht is hier een goed hulpmiddel voor. Ook blijkt uit het dossieronderzoek, dat wanneer er verlof tot tenuitvoerlegging van zowel een vonnis als een arrest werd verzocht, deze niet gelijkwaardig werden behandeld. Een voorstel is om in verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging van zowel een vonnis als een arrest het certificaat van beide beslissingen op te vragen bij de verzoekende partij, zodat met zekerheid is vast te stellen dat beide beslissingen uitvoerbaar zijn in de EU-lidstaat waarin de beslissingen zijn gewezen.

Tot slot blijkt uit de afgenomen interviews dat de administratief juridisch medewerkers een verschillende termijn hanteren wanneer het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging niet compleet aangeleverd wordt door de verzoekende partij. Aan de hand van het dossieronderzoek blijkt dat het op orde krijgen van de ontbrekende stukken gemiddeld acht weken duurt. Het is hierdoor aan te raden om een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging standaard voor acht weken aan te houden als deze niet compleet is ingediend. Wanneer de stukken eerder binnenkomen is dit mooi meegenomen en kan het verlof tot tenuitvoerlegging eerder worden verleend.

⁶² De volledige naam van de EET is Europese Executoriale Titel. Wanneer een beslissing een niet betwiste geldvordering betreft, kan deze beslissing worden aangemerkt als EET. Hier zitten strenge voorwaarden aan verbonden. Een groot verschil met de oude EEX-Vo is, dat men op basis van een EET geen verlof voor tenuitvoerlegging aan de voorzieningenrechter hoeft te verzoeken. In dit onderzoek wordt verder niet op de EET-Verordening ingegaan.

4. Juridisch kader van de nieuwe situatie

In dit hoofdstuk worden de voorwaarden besproken die de herschikte EEX-Vo stelt om een buitenlandse beslissing in Nederland ten uitvoer te leggen. Eerst wordt kort het uitgangspunt van de herschikte EEX-Vo uitgewerkt (paragraaf 4.1.). Daarna wordt ingegaan op het toepassingsgebied en wordt de uitbreiding van het begrip beslissing besproken (paragraaf 4.2. en 4.3.). Vervolgens wordt de nieuwe 'procedure' voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing besproken, het certificaat en de executoriale titel (paragraaf 4.4., 4.5. en 4.6.). Daarnaast wordt de termijnverkortung voor de tenuitvoerlegging, de weigering van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing en de vreemde maatregel of bevel kort toegelicht (paragraaf 4.7., 4.8. en 4.9.). Tot slot wordt een tussenconclusie getrokken waarmee deelvraag 3 wordt beantwoord (paragraaf 4.10.).

4.1. Uitgangspunt van de herschikte EEX-Vo

De herschikte EEX-Vo is op 10 januari 2015 in werking getreden. In punt 26 van de considerans van de herschikte EEX-Vo zijn de leidende beginselen uiteengezet. De herschikte EEX-Vo gaat uit van het beginsel van het wederzijds vertrouwen binnen de EU in elkaars rechtspraak. Dit beginsel komt tot uitdrukking door de erkenning en tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in een andere lidstaat zonder dat daarvoor een speciale procedure nodig is. Het doel, namelijk de grensoverschrijdende geschillenbeslechting minder tijdrovend en goedkoper maken, rechtvaardigt dat het verlof tot tenuitvoerlegging die vóór de daadwerkelijke tenuitvoerlegging in Nederland moet worden gevraagd, wordt afgeschaft. Hierdoor wordt uitdrukking gegeven aan het vrije verkeer van beslissingen binnen de EU en wordt beoogd dat ondernemingen en burgers de mogelijkheden van de interne markt binnen de EU zo optimaal mogelijk kunnen benutten.⁶³ De exequaturprocedure op basis van de oude EEX-Vo vormde volgens de Europese Commissie een belemmering voor het vrije verkeer van buitenlandse beslissingen en moest om deze reden worden herzien.⁶⁴

4.2. Toepassingsgebied

Het toepassingsgebied van de herschikte EEX-Vo is hetzelfde als het toepassingsgebied onder het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo. Voor het formele toepassingsgebied wordt verwezen naar het landenoverzicht dat als bijlage K bij dit onderzoek is gevoegd. De herschikte EEX-Vo beschrijft ter verduidelijking van het materieel toepassingsgebied een extra uitzondering. De herschikte EEX-Vo is namelijk niet van toepassing op de aansprakelijkheid van een staat door middel van een handeling of nalaten in de uitoefening van het openbaar gezag.⁶⁵ In Nederland wordt hier de onrechtmatige overheidsdaad bedoeld. Dit was onder het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo ook uitgesloten, alleen werd dit niet expliciet genoemd. Het begrip burgerlijke en handelszaken wordt net als onder het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo uitgelegd op grond van het Eurocontrolarrest van het HvJ.⁶⁶ Voor de uitleg wordt verwezen naar paragraaf 2.2.

De regels voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing op basis van de herschikte EEX-Vo zijn van toepassing op beslissingen naar aanleiding van rechtsvorderingen die zijn ingesteld op of na de inwerkingtreding van de herschikte EEX-Vo. Dus op beslissingen van rechtsvorderingen ingesteld op of na 10 januari 2015. De oude EEX-Vo blijft van toepassing voor beslissingen op rechtsvorderingen die zijn ingesteld vóór 10 januari 2015.

Bij de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing volgens de regels van de oude EEX-Vo was het moment van instellen van de rechtsvordering ook van belang maar konden, indien

⁶³ Considerans punt 26 herschikte EEX-Vo.

⁶⁴ COM(2010) nr. 748, p. 3.

⁶⁵ Art. 1 herschikte EEX-Vo.

⁶⁶ Zie voetnoot 11.

de rechtsvordering was ingesteld voor de inwerkingtreding van de oude EEX-Vo en werd uitgesproken na de inwerkingtreding, de regels van de oude EEX-Vo alsnog van toepassing zijn. Onder de herschikte EEX-Vo geldt deze uitzondering niet en moet zuiver worden gekeken naar het moment van instellen van de rechtsvordering.

Voorbeeld ter verduidelijking:

Op 22 december 2014 is er een rechtsvordering ingesteld bij een Belgische rechter. De beslissing wordt uitgesproken op 26 januari 2015. Omdat het tijdstip van instellen van de rechtsvordering bepalend is voor de toepassing van de herschikte EEX-Vo, is in deze casus de oude EEX-Vo nog van toepassing. Als de rechtsvordering was ingesteld op 26 januari 2015 zouden de regels van de herschikte EEX-Vo van toepassing zijn voor de tenuitvoerlegging van de Belgische beslissing in Nederland, omdat de rechtsvordering dan is ingesteld na de inwerkingtreding van de herschikte EEX-Vo.

De overgangsbepalingen tussen de oude EEX-Vo en de herschikte EEX-Vo kunnen voor discussie zorgen. De overgangsbepalingen zijn namelijk enigszins anders dan tussen het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo, wat verwarring en onduidelijkheid oplevert. Daarnaast wordt gesproken over de datum van instellen van de rechtsvordering. Hierbij moet gekeken worden naar de datum van instellen van de rechtsvordering bij het buitenlands gerecht. Wordt hiermee bedoeld de datum waarop de rechtsvordering aan de wederpartij bekend is geworden of de datum waarop de rechtsvordering bij het gerecht aanhangig is gemaakt? Een verdere uitleg over wat wordt verstaan onder 'datum instelling van de rechtsvordering' wordt zowel in de herschikte EEX-Vo als in de Uitvoeringswet EU-Executieverordening en Verdrag van Lugano (hierna: Uitvoeringswet) niet gegeven. Deze vraag moet naar mijns inziens worden beantwoord naar het nationale recht van het land waar de betreffende rechtsvordering is ingesteld.

Een rechtsvordering kan in Nederland ingesteld worden door middel van een dagvaarding. Er van uitgaande dat de wijze van instellen van een rechtsvordering in iedere EU-lidstaat op een andere wijze gebeurt, leiden de overgangsbepalingen tot verwarring. Wanneer de Nederlandse voorzieningenrechter een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing binnenkrijgt, moet onderzocht worden of de oude EEX-Vo of de herschikte EEX-Vo van toepassing is. Hiervoor moet de voorzieningenrechter per EU-lidstaat kijken wanneer volgens de regels van die lidstaat de rechtsvordering is ingesteld.

Om deze onduidelijkheid weg te nemen had de herschikte EEX-Vo het tijdstip van het instellen van een rechtsvordering autonoom kunnen bepalen, zodat iedere EU-lidstaat dit op dezelfde manier interpreteert. De herschikte EEX-Vo schrijft enkel voor de eventuele toepassing van de regels over aanhangigheid en samenhang voor, wanneer een zaak moet worden geacht te zijn aangebracht bij een gerecht. Dit artikel is uitsluitend geschreven voor de controle van aanhangigheid en samenhang van rechtsvorderingen en niet voor de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen.⁶⁷

Op dit moment staat op het certificaat van de oude EEX-Vo en van de herschikte EEX-Vo enkel de vraag: 'Is de beslissing bij verstek gegeven en zo ja, vermeld de datum waarop het stuk dat het geding inleidt is betekend'. Hieruit zou kunnen worden afgeleid wanneer de rechtsvordering is ingesteld, maar dan alleen voor verstekbeslissingen. De eenvoudigste oplossing om deze discussie ten einde te brengen is om een extra vraag op te nemen in het certificaat wat de datum is waarop de rechtsvordering is ingesteld. Het gerecht dat de beslissing heeft gewezen is immers inhoudelijk op de hoogte van de zaak en kan bij de invulling van het certificaat ook gelijk de datum van instellen van de rechtsvordering vermelden.

⁶⁷ Art. 32 herschikte EEX-Vo.

Het Verdrag van Lugano 2007 is nog niet aangepast aan de hand van de herschikte EEX-Vo. Voor beslissingen naar aanleiding van rechtsvorderingen ingesteld in een EVA-lidstaat is het Verdrag van Lugano 2007 nog van toepassing en moet dus een verlof tot tenuitvoerlegging worden verleend.

Het Verenigd Koninkrijk en Ierland hebben overeenkomstig artikel 3 van het Protocol nr. 21, gehecht aan het VWEU en VEU, schriftelijk bevestigd dat zij deelnemen aan de aanneming en de toepassing van de herschikte EEX-Vo. Denemarken heeft de Europese Commissie op 20 december 2012 per brief in kennis gesteld van zijn besluit om de inhoud van de herschikte EEX-Vo ten uitvoer te leggen.⁶⁸ De bepalingen van de herschikte EEX-Vo zijn daardoor op geheel dezelfde wijze van toepassing op de betrekkingen tussen de EU, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Ierland.

4.3. Uitbreiding van het begrip beslissing

In de herschikte EEX-Vo is het begrip beslissing uitgebreid tot de tenuitvoerlegging van voorlopige en bewarende maatregelen. Onder het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo werd onder het begrip beslissing verstaan:

‘elk door een gerecht van een lidstaat gegeven beslissing, ongeacht de daaraan gegeven benaming, zoals arrest, vonnis, beschikking of rechterlijk dwangbevel, alsmede de vaststelling van het bedrag van de proceskosten door de griffier.’⁶⁹

Voor de toepassing van de regels voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing (hoofdstuk III van de herschikte EEX-Vo), is in de herschikte EEX-Vo een aanvulling gegeven en wordt onder beslissing ook verstaan:

‘voorlopige en bewarende maatregelen die zijn gelast door een gerecht dat overeenkomstig de herschikte EEX-Vo bevoegd is om van het bodemgeschil kennis te nemen. Het omvat niet een voorlopige en bewarende maatregel die door een gerecht wordt bevolen zonder dat de verweerder is opgeroepen te verschijnen, tenzij de beslissing die de maatregel bevat vóór de tenuitvoerlegging aan de verweerder is betekend.’⁷⁰

De herschikte EEX-Vo bevat geen definitie van wat moet worden verstaan onder het begrip voorlopige en bewarende maatregelen. Dit heeft wellicht te maken met het feit dat voorlopige en bewarende maatregelen een sterk nationaal karakter hebben en dat in iedere EU-lidstaat voor het begrip voorlopige en bewarende maatregelen een andere uitleg wordt gegeven. Een algemene definitie van het begrip voorlopige en bewarende maatregelen kan dan ook niet worden gegeven. Wanneer de herschikte EEX-Vo een algemene definitie van voorlopige en bewarende maatregelen zou geven, zou dit kunnen worden opgevat als inmenging in het nationale burgerlijk procesrecht.⁷¹

In Nederland en België wordt onder voorlopige en bewarende maatregel verstaan: het verlof tot het leggen van conservatoir beslag. Wellicht worden ook andere maatregelen onder voorlopige en bewarende maatregel verstaan. Aangezien de Uitvoeringswet een voorlopige en bewarende maatregel aanmerkt als verlof tot het leggen van conservatoir beslag op grond van artikel 700 Rv, wordt in dit onderzoek toegespitst op het buitenlands verlof tot het leggen van conservatoir beslag.⁷²

De uitbreiding van de definitie van beslissing in artikel 2, aanhef en onder a, van de herschikte EEX-Vo kan tot verwarring leiden. Het lijkt er in eerste instantie op dat er sprake is van een nieuwe regeling. Dit is echter niet het geval. Deze toepassing bestond ook onder het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo. Het verschil is dat de toepassing toen gold op basis van

⁶⁸ PbEU 2005, L 299/62 en PbEU 2013, L 79/4.

⁶⁹ Art. 25 EEX-Verdrag en art. 32 oude EEX-Vo.

⁷⁰ Art. 2, aanhef en onder a, herschikte EEX-Vo.

⁷¹ Van Lith 2011, p.537.

⁷² Art. 8 lid 1 en lid 2 Uitvoeringswet.

jurisprudentie van het HvJ en dat de toepassing in de herschikte EEX-Vo is uitgeschreven. De jurisprudentie van het HvJ heeft een rechtstreekse doorwerking in nieuwe verdragen en verordeningen over hetzelfde onderwerp.⁷³ Toch is ervoor gekozen het begrip uit te schrijven om voor meer duidelijkheid te zorgen.

Het HvJ heeft in het Denilauler-arrest voor het eerst uitspraak gedaan over de tenuitvoerlegging van voorlopige en bewarende maatregelen in een andere EU-lidstaat.⁷⁴ In dit arrest heeft het HvJ bepaald dat (a) voorlopige en bewarende maatregelen, die worden gegeven (b) zonder dat de partij tegen wie zij zijn gericht is opgeroepen te verschijnen en (c) die ten uitvoer moeten worden gelegd zonder voorafgaande betekening, niet in aanmerking komen voor erkenning en tenuitvoerlegging in een andere lidstaat op grond van destijds het EEX-Verdrag, thans oude EEX-Vo. De onder a tot en met c genoemde voorwaarden gelden cumulatief. Deze uitleg ziet op voorlopige en bewarende maatregelen die zijn uitgesproken door een gerecht dat ook bevoegd is in het bodemgeschil.

Over de interpretatie van de voorwaarde dat de beslissing ten uitvoer moet worden gelegd zonder voorafgaande betekening is onduidelijkheid ontstaan. De Hoge Raad heeft in verschillende uitspraken bevestigd dat aan vereiste c een zelfstandige betekenis toekomt. De Hoge Raad interpreteert het Denilauler-arrest zo dat een voorlopige en bewarende maatregel die is uitgesproken, zonder dat de verweerder moest worden opgeroepen te verschijnen maar wel is betekend aan de verweerder en de verweerder in het land van herkomst tegen de beslissing in verzet kan komen of had kunnen komen, wel onder de oude EEX-Vo valt en dus via de exequaturprocedure ten uitvoer kan worden gelegd.⁷⁵

4.3.1. Conservatoire beslagen

De uitspraak van het HvJ en de Hoge Raad hebben in de praktijk tot gevolg gehad dat een beslissing, zoals een verlof tot het leggen van conservatoir beslag, waarbij de verweerder niet hoeft te worden opgeroepen in een andere EU-lidstaat, eerst moet worden betekend aan de beslagene, degene ten laste van wie conservatoir beslag wordt gelegd, voordat tot tenuitvoerlegging kan worden overgegaan.⁷⁶ Een nadeel hiervan is dat op deze manier het conservatoir beslag haar verrassingseffect verliest. De beslagene kan op deze manier het goed waar beslag op gelegd gaat worden wegsluizen. Tevens moet op basis van het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo een verlof tot tenuitvoerlegging bij de Nederlandse voorzieningenrechter worden verzocht. Op basis van de herschikte EEX-Vo kan worden volstaan met het overleggen van het certificaat en een afschrift van de buitenlandse beslissing aan de deurwaarder. Meer informatie hierover wordt gegeven in paragraaf 4.4.

⁷³ Considerans punt 34 herschikte EEX-Vo.

⁷⁴ HvJ EG 21 mei 1980, nr. C125/79 (*Denilauler/Couchet*).

⁷⁵ Van Rest 2014, p. 355.; HR 7 november 2008, *ECLI:NL:PHR:2008:BD7584*.

⁷⁶ Freudenthal & Meijsen 2014, p. 22.

Voorbeeld ter verduidelijking:

Er ontstaat een geschil tussen een Belgische leasemaatschappij en een Belg. De Belgische rechter heeft verlof verleend tot het leggen van conservatoir beslag op de leaseauto en is ook in de bodemzaak bevoegd over het geschil te beslissen. Deze leaseauto bevindt zich op dat moment in Antwerpen (België). Na het verkregen verlof tot het leggen van conservatoir beslag op de auto, blijkt de auto in Breda (Nederland) te staan. Ervan uitgaande dat in België voor het krijgen van verlof tot het leggen van conservatoir beslag op de auto de verweerder niet hoeft te worden gehoord, komt het verlof tot het leggen van conservatoir beslag niet automatisch voor tenuitvoerlegging in Nederland in aanmerking.⁷⁷ In Nederland moet het beslagverlof dan eerst worden betekend aan de beslagene voordat het beslagverlof ten uitvoer gelegd kan worden. Voor de tenuitvoerlegging van het beslagverlof moet volgens de regels van het EEX-Verdrag en de oude EEX-Vo een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging bij de Nederlandse voorzieningenrechter worden ingediend en op basis van de oude EEX-Vo en de herschikte EEX-Vo om een certificaat bij het buitenlands gerecht worden verzocht. Hier gaan vaak weken overheen en het doel van het leggen van conservatoir beslag wordt hiermee niet bereikt. Er bestaat een grote kans dat de auto inmiddels niet meer in Breda geparkeerd staat.

Om toch het verrassingseffect te behouden is zowel in het EEX-Verdrag, de oude EEX-Vo als de herschikte EEX-Vo een artikel opgenomen waarin is bepaald dat een voorlopige en bewarende maatregel bij de Nederlandse voorzieningenrechter kan worden verzocht, zelfs indien een gerecht van een andere lidstaat bevoegd is om van het bodemgeschil kennis te nemen.⁷⁸ Op basis van het territorialiteitsbeginsel mag de Nederlandse voorzieningenrechter alleen verlof tot het leggen van conservatoir beslag verlenen op een goed dat zich bevindt binnen haar arrondissement. Dit verlof tot het leggen van conservatoir beslag kan niet in een andere EU-lidstaat ten uitvoer worden gelegd omdat de Nederlandse voorzieningenrechter niet bevoegd is in de bodemzaak.⁷⁹

Voorbeeld ter verduidelijking:

Terug naar bovenstaande casus. Een snellere en efficiëntere manier om conservatoir beslag te leggen op de auto in Breda (Nederland) is om een verzoekschrift in te dienen bij de Bredase voorzieningenrechter voor het leggen van conservatoir beslag op de auto. De nationale regels voor het conservatoir beslag gelden dan, aangezien in deze casus niet de Nederlandse maar de Belgische rechter bevoegd is in de bodemzaak. Dit betekent dat de beschikking niet eerst hoeft te worden betekend aan de beslagene voordat men tot tenuitvoerlegging kan overgaan.⁸⁰ Via deze procedure wordt het verrassingseffect wel behouden. Zoals gezegd is dit beslagverlof van de Nederlandse rechter niet uitvoerbaar in bijvoorbeeld België of Duitsland, aangezien de Nederlandse rechter niet bevoegd is in de bodemzaak.

Dat een verlof tot het leggen van conservatoir beslag door de Nederlandse voorzieningenrechter, die niet bevoegd is in de bodemzaak, niet in een andere EU-lidstaat ten uitvoer gelegd kan worden is een logische beperking. Wanneer deze beperking niet in de herschikte EEX-Vo was opgenomen zou dit betekenen dat er veel verzoeken tot het leggen van conservatoir beslag, waarbij de verzoekende partij meent dat het goed zich in Nederland bevindt, bij de Nederlandse voorzieningenrechter worden ingediend, en wanneer het verlof wordt verleend de verzoekende partij het verlof in iedere EU-lidstaat ten uitvoer kan leggen. Dit zou een vreemde constructie zijn. In Nederland wordt een verlof tot het leggen van conservatoir beslag immers na een summiere toetsing vrij gemakkelijk verleend. Het doel van de grensoverschrijdende tenuitvoerlegging van voorlopige en bewarende maatregelen strekt niet zover dat het verlof tot het leggen van conservatoir beslag verleend door een gerecht van een andere EU-lidstaat dan die bevoegd is in de bodemzaak, in alle andere EU-lidstaten ten uitvoer gelegd kan worden.

⁷⁷ Of de verweerder bij het verlenen van verlof tot het leggen van conservatoir beslag in België moet worden gehoord is niet onderzocht. Dit in verband met de korte tijd van het onderzoek. Dit voorbeeld is gegeven als illustratie. Per EU-land zal immers deze voorwaarde moeten worden onderzocht.

⁷⁸ Art. 24 EEX-Verdrag, art. 31 oude EEX-Vo en art. 35 herschikte EEX-Vo.

⁷⁹ Punt 33, laatste zin, considerans herschikte EEX-Vo.

⁸⁰ Art. 443 lid 1 Rv.

4.4. 'Procedure' voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing

Een beslissing, uitgesproken in een EU-lidstaat en die in die lidstaat uitvoerbaar is, is in Nederland uitvoerbaar zonder dat een verlot tot tenuitvoerlegging moet worden verleend door de Nederlandse voorzieningenrechter. Met een uitvoerbare buitenlandse beslissing kunnen in Nederland van rechtswege bewarende maatregelen worden getroffen.⁸¹ Dit betekent dat een buitenlandse beslissing in Nederland ten uitvoer gelegd kan worden op basis van het Nederlandse executierecht en, dat wanneer de schuldenaar niet aan de beslissing voldoet, de schuldeiser gebruik kan maken van de executiemiddelen en bijvoorbeeld beslag kan laten leggen op een goed van de schuldenaar door een deurwaarder. Bovendien wordt een buitenlandse beslissing onder dezelfde voorwaarden in Nederland ten uitvoer gelegd als een Nederlandse beslissing.⁸² De partij die de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in Nederland verlangt, verstrekt de volgende documenten aan de deurwaarder:

1. 'een afschrift van de buitenlandse beslissing dat aan de voorwaarden voldoet om de echtheid ervan te kunnen vaststellen;
2. een certificaat waaruit blijkt dat de beslissing uitvoerbaar is inclusief een uittreksel van de beslissing en, indien van toepassing, relevante informatie over de invorderbare kosten van de procedure en de berekening van rente.'⁸³

Gaat het om een beslissing waarbij voorlopige en bewarende maatregelen zijn bevolen die de schuldeiser in Nederland ten uitvoer wil laten leggen dan moeten de volgende documenten aan de deurwaarder worden verstrekt:

1. 'een afschrift van de beslissing dat aan de voorwaarden voldoet om de echtheid ervan te kunnen vaststellen;
2. een certificaat dat een beschrijving van de maatregel bevat en waaruit blijkt dat het gerecht bevoegd is om van het bodemgeschil kennis te nemen en de beslissing in de lidstaat van herkomst uitvoerbaar is;
3. indien de maatregel werd gelast zonder dat de verweerder was opgeroepen, het bewijs dat de beslissing aan hem is betekend.'⁸⁴

4.5. Certificaat

Het certificaat wordt door de schuldeiser opgevraagd door middel van een verzoek aan het gerecht dat de beslissing heeft uitgesproken. Alle gerechten maken gebruik van hetzelfde certificaat, gehecht als bijlage I aan de herschikte EEX-Vo.⁸⁵ Opvallend is dat het certificaat op basis van de herschikte EEX-Vo meer bladzijden telt dan het certificaat dat gebruikt wordt om een buitenlandse beslissing ten uitvoer te leggen op basis van de oude EEX-Vo. Het nieuwe certificaat telt vier bladzijden en het oude certificaat slechts één bladzijde. Het certificaat bevat vragen die door het gerecht dat de beslissing heeft uitgesproken moet worden ingevuld. Dit is logisch, omdat de toetsing door de voorzieningenrechter is geschrapt. Hierdoor is het van belang dat het gerecht dat de beslissing heeft uitgesproken zoveel mogelijk informatie over de beslissing opneemt in het certificaat, zodat de deurwaarder genoeg informatie heeft om met het certificaat tot tenuitvoerlegging van de beslissing over te gaan.

De algemene gegevens van het gerecht, de eisende partij en de verwerende partij worden ingevuld. Daarnaast de gegevens van de beslissing zelf. Hierbij wordt aangegeven of de beslissing bij verstek is gewezen en zo ja, op welke datum het inleidend stuk van de procedure is betekend. Ook de uitvoerbaarheid van de beslissing wordt ingevuld met vermelding of er nadere voorwaarden aan de beslissing zijn verbonden. Bovendien wordt, indien dit bekend is bij het gerecht, ingevuld of de beslissing al aan de schuldenaar is betekend en zo ja, op welke datum de betekening heeft plaatsgevonden. Deze betekening is met name van belang als het gaat om de tenuitvoerlegging van een voorlopige en bewarende maatregel. Verder worden de

⁸¹ Art. 39 en 40 herschikte EEX-Vo.

⁸² Art. 41 lid 1 herschikte EEX-Vo.

⁸³ Art. 42 lid 1 herschikte EEX-Vo.

⁸⁴ Art. 42 lid 2 herschikte EEX-Vo.

⁸⁵ Art. 53 herschikte EEX-Vo.

gegevens ingevuld over de inhoud van de beslissing, met name een korte beschrijving van de feiten van de zaak, of er sprake is van een hoofdelijke veroordeling van de vordering, de totale hoofdsom en de rente die de schuldenaar verschuldigd is aan de schuldeiser.

Voor de beslissing over een voorlopige en bewarende maatregel wordt een korte beschrijving van deze maatregel gegeven. Daarnaast wordt ingevuld of het gerecht ook bevoegd is van het bodemgeschil kennis te nemen. Dit is van belang omdat, wanneer het gerecht niet bevoegd is van het bodemgeschil kennis te nemen, de voorlopige en bewarende maatregel niet in Nederland ten uitvoer gelegd kan worden. Tot slot worden de kosten van de procedure ingevuld en welke partij deze kosten moet betalen en wordt het certificaat ondertekend en voorzien van een stempel. Het certificaat is als bijlage J bij dit rapport gevoegd.

4.6. Executoriale titel

Voor de toepassing van de Nederlandse regels voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in Nederland worden het afschrift van de beslissing en het certificaat samen als executoriale titel in de zin van artikel 430 Rv beschouwd.⁸⁶ Om tot tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing over te gaan, moet het certificaat aan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt worden betekend. Indien de buitenlandse beslissing nog niet aan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt is betekend, wordt deze samen met het certificaat betekend.⁸⁷

Op basis van het ingevulde certificaat moet de deurwaarder in Nederland voldoende informatie hebben om de buitenlandse beslissing op een correcte manier ten uitvoer te leggen. Vooral voor ondernemingen die in verschillende landen vestigingen/goederen bezitten, brengt de regeling voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing op basis van de herschikte EEX-Vo een nadeel mee. Wanneer de schuldeiser eenmaal het certificaat van het gerecht die de beslissing heeft gewezen in zijn bezit heeft, kan hij bij iedere EU-lidstaat naar de uitvoerende instantie gaan om de buitenlandse beslissing ten uitvoer te laten leggen.

Voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse voorlopige en bewarende maatregel in Nederland worden het afschrift van de beslissing en het certificaat, ingevuld met de gegevens zoals vermeld in artikel 42 lid 2 onder b van de herschikte EEX-Vo, samen als verlop in de zin van artikel 700 Rv beschouwd. In dit artikel wordt de procedure voor het Nederlands verlop tot het leggen van conservatoir beslag geregeld. Een buitenlandse voorlopige en bewarende maatregel die is gegeven zonder dat de wederpartij was opgeroepen, wordt ook als verlop in de zin van artikel 700 Rv aangemerkt indien er aan de deurwaarder een afschrift van de beslissing, het certificaat en het bewijs van betekening van de buitenlandse beslissing wordt overgelegd.⁸⁸

Woont de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt in Nederland, dan kan de buitenlandse beslissing na een maand na betekening van het certificaat (en beslissing) ten uitvoer worden gelegd. Wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt niet in Nederland woont, kan de buitenlandse beslissing pas na twee maanden na betekening van het certificaat (en beslissing) ten uitvoer worden gelegd.⁸⁹ Wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt niet in Nederland woont zal het doorgaans langer duren voordat hij op de hoogte is gebracht dat een buitenlandse beslissing in Nederland ten uitvoer gelegd zal worden. De schuldenaar moet daarom een redelijke termijn krijgen om te bekijken of er redenen zijn om de tenuitvoerlegging eventueel aan te vechten.⁹⁰

⁸⁶ Art. 7 Uitvoeringswet.

⁸⁷ Art. 43 herschikte EEX-Vo.

⁸⁸ Art. 8 lid 1 en lid 2 Uitvoeringswet.

⁸⁹ Art. 9 lid 1 en lid 2 Uitvoeringswet.

⁹⁰ *Kamerstukken II* 2012/13, 33 676, nr. 3, p. 12.

Daarnaast kan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt, indien hij woonplaats heeft in een andere lidstaat, om een vertaling van de buitenlandse beslissing verzoeken wanneer de beslissing niet gegeven is in een taal die hij begrijpt of de officiële taal van de lidstaat waar hij woonachtig is. Als om een vertaling van de buitenlandse beslissing is verzocht, kunnen alleen bewarende maatregelen worden genomen totdat de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt de vertaling heeft ontvangen.⁹¹

4.7. Termijnverkorting voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing

De voorzieningenrechter kan, wanneer daar gronden toe aanwezig zijn, op verzoek van de partij die de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing verlangt de wachtermijn voor de tenuitvoerlegging in Nederland verkorten. Deze termijnverkorting kan ook worden ingediend op mondeling verzoek van de deurwaarder. De termijnverkorting kan niet worden verzocht als de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt een polishouder, verzekerde, begunstigde, consument of een werknemer is.⁹² Deze uitzondering ziet op de bescherming van de economisch zwakkere in de samenleving. In sommige gevallen dient op grond van de Nederlandse wet een beveltermijn in acht genomen te worden, voordat tot tenuitvoerlegging kan worden overgegaan. De wachtermijn tussen de betekening van de beslissing en de tenuitvoerlegging valt samen met de beveltermijn.⁹³

De Uitvoeringswet geeft alleen aan dat de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt niet wordt gehoord. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat er sprake is van een eenzijdig verzoek. Bovendien staat tegen de beschikking van de voorzieningenrechter geen hogere voorziening open. Het exploit van de gerechtsdeurwaarder vermeldt het verleende verlof voor verkorting van de termijn.⁹⁴

Meer informatie over de procedure voor de termijnverkorting voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing wordt gegeven in het volgende hoofdstuk.

4.8. Weigering van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing

Omdat er geen sprake meer is van een exequaturprocedure is de regeling voor vernietiging van het verlof tot tenuitvoerlegging verdwenen. Onder de herschikte EEX-Vo is geen afzonderlijke procedure opgenomen voor de weigering van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing. De herschikte EEX-Vo bepaalt wel dat de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt de mogelijkheid moet hebben om in een procedure aan te voeren dat de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing op basis van de gronden van artikel 45 van de herschikte EEX-Vo moet worden geweigerd.⁹⁵

De partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt kan een beroep doen op de volgende weigeringsgronden op basis van artikel 45 van de herschikte EEX-Vo:

1. de tenuitvoerlegging is in strijd met de Nederlandse openbare orde;
2. het stuk dat de procedure inleidt is niet tijdig, als met het oog op zijn verdediging nodig was, betekend aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, tenzij de verweerder tegen de beslissing geen rechtsmiddel heeft aangewend terwijl hij daartoe in staat was;
3. de beslissing is onverenigbaar met een eerdere beslissing die is uitgesproken in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen in een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak rust, mits de eerdere beslissing voldoet aan de voorwaarden voor tenuitvoerlegging in Nederland;

⁹¹ Art. 43 lid 2 Uitvoeringswet.

⁹² Art. 9 lid 3 en lid 4 Uitvoeringswet.

⁹³ *Kamerstukken II* 2012/13, 33 676, nr. 3, p. 13.

⁹⁴ Art. 9 lid 3 en lid 4 Uitvoeringswet.

⁹⁵ Art. 46 herschikte EEX-Vo.

4. de buitenlandse beslissing is in strijd met artikel 10 tot en met 16 (bevoegdheid in verzekeringszaken), artikel 17 tot en met 19 (bevoegdheid bij consumentenovereenkomsten), artikel 20 tot en met 23 (bevoegdheid in arbeidsovereenkomsten) en artikel 24 (exclusieve bevoegdheid). Ingeval artikelen 10 tot en met 16 geschonden zijn, kan de weigeringsgrond alleen ingeroepen worden als de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt polishouder, verzekerde, begunstigde van de verzekeringsovereenkomst, benadeelde partij, consument of werknemer is (de economisch zwakkere partij in de samenleving).

Bij de toetsing aan de onder punt 4 genoemde bevoegdheidsregels is de Nederlandse rechter gebonden aan de feitelijke overwegingen op grond waarvan het buitenlands gerecht zijn bevoegdheid heeft aangenomen. Behoudens de bevoegdheden genoemd onder punt 4 mag de bevoegdheid van het buitenlands gerecht niet worden getoetst. De bevoegdheidsregels betreffen niet de openbare orde als bedoeld onder punt 1.⁹⁶

De procedure die moet worden gevoerd voor de weigering van de tenuitvoerlegging wordt naar nationaal recht vormgegeven.⁹⁷ Voor Nederland zijn (beperkte) regels opgenomen in de Uitvoeringswet. In Nederland is als rechter bij wie het weigeringsverzoek wordt ingediend aangewezen, de rechter die op grond van artikel 438 Rv bevoegd is om over een nationaal executiegeschil te oordelen.⁹⁸

De procedure die kan worden gevolgd om de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing tegen te gaan wordt uiteengezet in het volgende hoofdstuk.

4.9. Vreemde maatregel of bevel omzetten naar Nederlands recht

Het kan het voorkomen dat er buitenlandse beslissingen aan een deurwaarder worden aangeboden met maatregelen of bevelen die binnen het Nederlandse recht onbekend zijn en die in deze vorm niet zonder meer in Nederland ten uitvoer gelegd kunnen worden. Er kan worden gedacht aan specifieke bewarende maatregelen die in Nederland niet bestaan.⁹⁹ Artikel 54 van de herschikte EEX-Vo biedt de mogelijkheid om vreemde maatregelen of bevelen in een buitenlandse beslissing om te zetten naar Nederlands recht.¹⁰⁰ Hierbij wordt de maatregel of het bevel vergeleken met een maatregel of bevel die in het Nederlandse recht bekend is en die dezelfde gevolgen heeft en dezelfde belangen beoogt en doelstellingen nastreeft.¹⁰¹

Hoewel de deurwaarder de instantie is die opdracht krijgt voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing, bepaalt de Uitvoeringswet dat de rechter die op grond van artikel 438 Rv bevoegd is, de aangewezen persoon is om de maatregel of het bevel in overeenstemming te brengen met het Nederlands recht.¹⁰² De deurwaarder zal degene zijn die een dergelijk verzoek indient, omdat bij de tenuitvoerlegging van de buitenlandse maatregel of het bevel blijkt of deze in Nederland kan worden uitgevoerd.¹⁰³ In de Uitvoeringswet wordt niet uitgeschreven of de rechtbank of de voorzieningenrechter bevoegd is om van het verzoek kennis te nemen.

De procedure die kan worden gevolgd om een vreemde maatregel of bevel om te zetten naar Nederlands recht wordt in het volgende hoofdstuk beschreven.

⁹⁶ Art. 45 herschikte EEX-Vo.

⁹⁷ Art. 47 lid 2 herschikte EEX-Vo.

⁹⁸ Art. 10 lid 1 Uitvoeringswet.

⁹⁹ Hazelhorst & Kramer 2013, p.8.

¹⁰⁰ Nijenhuis 2014, p. 41.

¹⁰¹ Art. 54 herschikte EEX-Vo.

¹⁰² Art. 12 Uitvoeringswet.

¹⁰³ Zilinsky 2014, p. 10.

4.10. Tussenconclusie

Een buitenlandse beslissing uitgesproken naar aanleiding van een rechtsvordering ingesteld op of na 10 januari 2015 kan in Nederland ten uitvoer worden gelegd als zowel de buitenlandse beslissing als het certificaat is betekend aan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt. De tenuitvoerlegging kan pas plaatsvinden één maand na betekening indien de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt in Nederland woont en binnen twee maanden indien de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt niet in Nederland woont.

Voor de werkwijze bij de rechtbank is het van belang de overgangsbepalingen van de oude EEX-Vo en de herschikte EEX-Vo goed voor ogen te hebben. De Nederlandse voorzieningenrechter is immers onbevoegd om een beslissing te nemen op een verzoek om verlot tot tenuitvoerlegging dat is gebaseerd op de oude EEX-Vo indien de herschikte EEX-Vo van toepassing is. Het landenoverzicht, dat als bijlage K bij dit onderzoek is gevoegd, is een handig hulpmiddel voor de toepassing van het EEX-Verdrag, de oude EEX-Vo en de herschikte EEX-Vo.

Daarnaast is het voor de werkwijze bij de rechtbank van belang om goed te kijken of de buitenlandse beslissing een voorlopige en bewarende maatregel bevat. Uit het dossieronderzoek van de ingediende exequaturverzoeken is gebleken dat er in 2014 bij de rechtbank geen verlot tot tenuitvoerlegging van een voorlopige en bewarende maatregel is verzocht.

5. Toetsing onder de herschikte EEX-Vo

In dit hoofdstuk wordt de vormgeving van de nieuwe procedures die de herschikte EEX-Vo introduceert besproken en wordt verslag uitgebracht over een klein onderzoek bij andere rechtbanken hoe zij de nieuwe procedures vormgeven (paragraaf 5.1.). Per nieuwe procedure wordt beschreven bij welke nationale procedure deze aansluit (paragraaf 5.2., 5.3. en 5.4.). Tot slot wordt een tussenconclusie getrokken waarmee deelvraag 4 en deelvraag 5 worden beantwoord (paragraaf 5.5.).

5.1. Vormgeving van nieuwe procedures

De exequaturprocedure is op basis van de herschikte EEX-Vo afgeschaft. De (eventuele) toetsing door de rechter is voornamelijk verschoven naar de executiefase. Er bestaan drie situaties waarin de Nederlandse rechter voorafgaand aan de tenuitvoerlegging met een buitenlandse beslissing te maken kan krijgen. Dit is wanneer er sprake is van een zogenaamde vreemde maatregel of bevel, wanneer de partij die de tenuitvoerlegging verlangt de wachttermijn voor de tenuitvoerlegging wenst in te korten of wanneer er een beroep wordt gedaan op weigering van de tenuitvoerlegging. Hoe deze procedures moeten worden vormgegeven wordt niet expliciet voorgeschreven in de herschikte EEX-Vo of de Uitvoeringswet. Hierdoor ligt er ruimte om binnen de kaders die de herschikte EEX-Vo en de Uitvoeringswet schetsen een eigen inkleding te geven aan de nieuwe procedures.

5.1.1. Onderzoek naar de werkwijze(n) van andere rechtbanken in Nederland

Om rechtseenheid binnen de rechtspraak te creëren en rechtszekerheid voor de burger zou het optimaal zijn dat alle rechtbanken in Nederland de procedures en de wijze van toetsen op dezelfde manier vormgeven. De telefoonnotities van de inventarisaties bij andere rechtbanken zijn als bijlage G bij dit onderzoek gevoegd.

Uit de inventarisaties blijkt dat bij alle rechtbanken de herschikte EEX-Vo in een teamoverleg is besproken en dat met name op de afschaffing van de exequaturprocedure is ingegaan. De afspraken die onderling zijn gemaakt zijn met name dat bij de binnenkomende verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging zorgvuldig op de datum van instellen van de rechtsvordering gelet moet worden. Deze datum is van belang of er wel of geen verlof tot tenuitvoerlegging moet worden verleend. Of de verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging waarbij de rechtsvordering is ingesteld op of na 10 januari 2015 waarbij geen verlof tot tenuitvoerlegging hoeft te worden verleend, wordt afgewezen per brief of door middel van een onbevoegdheidsbeschikking is nog niet concreet vastgesteld. Wanneer een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing wordt ingediend waarbij geen verlof hoeft te worden verleend, zal op dat moment worden besloten hoe de beslissing eruit zal zien.

De rechtbanken geven aan dat de herschikte EEX-Vo recent in werking is getreden en dat er nog geen zaken zijn binnengekomen waarbij de rechtsvordering is ingesteld op of na 10 januari 2015. Ook zijn er nog geen zaken binnengekomen waarbij is verzocht om een termijnverkorting of een, omzetting van een vreemde maatregel of bevel naar Nederlands recht en er zijn nog geen weigeringsvorderingen ingesteld tegen de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing. De andere rechtbanken zitten in dezelfde fase van onderzoek als de rechtbank Zeeland-West-Brabant en zijn benieuwd naar de bevindingen die uit dit onderzoek voortkomen. Bij de rechtbank Gelderland is een notitie geschreven over de veranderingen die de herschikte EEX-Vo meebrengt. Deze notitie is voor intern gebruik opgesteld en alleen rechtbank breed verspreid.

De rechtbank Zeeland-West-Brabant wil graag voorafgaand dat de nieuwe verzoeken binnenkomen, uitgezocht hebben hoe de rechtbank haar werkwijze het beste kan aanpassen

en hoe de nieuwe procedures het beste vormgegeven kunnen worden. Hoe de procedures het beste juridisch vormgegeven kunnen worden wordt in de volgende paragrafen beschreven.

5.2. Procedure voor de termijnverkorting

De procedure voor termijnverkorting zal naar verwachting de meest gevoerde procedure zijn onder de herschikte EEX-Vo, omdat de termijn tussen de betekening van de buitenlandse beslissing en de tenuitvoerlegging afwijkt van de termijn tussen de betekening van een Nederlandse beslissing en de tenuitvoerlegging daarvan. Voor de procedure voor de termijnverkorting kan aansluiting worden gezocht bij een verzoek tot termijnverkorting zoals de Nederlandse wet deze geeft in onder andere artikel 439 lid 1 Rv en artikel 502 lid 1 Rv.

5.2.1. Bevoegde rechter

De voorzieningenrechter is de rechter die absoluut bevoegd is over een verzoek tot termijnverkorting te beslissen.¹⁰⁴ Welke voorzieningenrechter relatief bevoegd is wordt niet beschreven in de Uitvoeringswet. Er wordt vermoedelijk gedoeld op de voorzieningenrechter van het arrondissement waar de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zicht richt woonplaats heeft of waar de tenuitvoerlegging plaats zal vinden.

5.2.2. Bevoegd tot indiening verzoek

Zowel de partij die de tenuitvoerlegging verlangt als de deurwaarder die opdracht heeft gekregen tot tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing kan een verzoek indienen voor de termijnverkorting. De partij tegen wie de tenuitvoerlegging zicht richt, kan niet zelfstandig een verzoek tot termijnverkorting indienen. Hij zal zich moeten laten bijstaan door een advocaat.¹⁰⁵ In de praktijk zal naar alle waarschijnlijkheid de deurwaarder dit verzoek indienen. De partij die de tenuitvoerlegging verlangt, geeft de deurwaarder immers de opdracht om de buitenlandse beslissing te betekenen en vervolgens ten uitvoer te leggen. Hij zal om deze reden de procedure voor termijnverkorting overlaten aan de deurwaarder.

5.2.3. Inleidend stuk

De deurwaarder kan namens de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt een verzoekschrift indienen bij de voorzieningenrechter indien hij een termijnverkorting verlangt.¹⁰⁶ Voor de volledigheid zal de deurwaarder de buitenlandse beslissing en het certificaat bij zijn verzoekschrift moeten voegen, zodat de summiere toetsing door de voorzieningenrechter snel kan worden doorlopen. De deurwaarder moet bij zijn verzoek motiveren op basis van welke gronden hij de termijnverkorting verlangt en welke termijnverkorting hij verlangt.

5.2.4. Mondeling verzoek deurwaarder

Hoewel de deurwaarder de bevoegdheid heeft om zijn verzoek mondeling in te dienen voor de termijnverkorting voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing lijkt dit geen praktische werkwijze. De voorzieningenrechter kan zonder buitenlandse beslissing en zonder certificaat zijn bevoegdheid niet vaststellen. Dit zal in de praktijk als een probleem kunnen worden ervaren.

Het is wenselijk dat de procedure naar aanleiding van een mondeling verzoek met waarborgen wordt omkleed om de rechtszekerheid te garanderen. Deze mondelinge termijnverkorting kan namelijk alleen worden verzocht als de herschikte EEX-Vo van toepassing is. De voorzieningenrechter zal zijn bevoegdheid om een termijnverkorting toe te staan moeten vaststellen.

¹⁰⁴ Art. 9 lid 3 Uitvoeringswet.

¹⁰⁵ Van Mierlo e.a., T&C Burgerlijke Rechtsvordering, 2014, art. 502, aant. 3, p. 1045. en Art. 278 lid 3 Rv.

¹⁰⁶ Zie voetnoot 103.

5.2.5. Gronden

De voorzieningenrechter kan de termijn verkorten als de partij die de tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing verlangt of de deurwaarder goede gronden aanvoert. Op welke gronden een beroep kan worden gedaan, wordt niet uitgeschreven. Dit zal immers per verzoek verschillend zijn. Aan de volgende gronden kan worden gedacht:

- vrees voor verduistering;
- de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt heeft geen vaste woon en/of verblijfplaats;
- de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt dreigt failliet te gaan.

Deze gronden zijn ontleend aan de beslagpraktijk van de rechtbank.

5.3. Procedure voor de omzetting van een buitenlandse maatregel of bevel naar Nederlands recht

De herschikte EEX-Vo bepaalt in punt 28 van de considerans dat iedere EU-lidstaat zelf mag bepalen door wie en hoe een vreemde maatregel of bevel in overeenstemming wordt gebracht met het nationale recht. De Nederlandse wetgever heeft de procedure die gevolgd moet worden niet expliciet voorgeschreven. Er wordt namelijk alleen verwezen naar de bevoegde rechtbank, genoemd in artikel 438 Rv. Wie bevoegd is de vreemde maatregel of bevel om te zetten naar Nederlands recht, de voorzieningenrechter of de rechtbank, en hoe de procedure er uit moet komen te zien, wordt niet beschreven.

Hoe deze procedure het beste vormgegeven kan worden onder de regels van het executiegeschil moet worden gezien. Vast staat dat er niet gesproken kan worden over een zuiver geschil, omdat de deurwaarder slechts een vraag aan de voorzieningenrechter zal stellen hoe hij een vreemde maatregel of bevel in het Nederlandse recht moet interpreteren. Daarom zal het starten van het standaard executiegeschil niet optimaal zijn.

5.3.1. Deurwaarderskortgeding

Onder een executiegeschil valt ook het zogenaamde deurwaarderskortgeding.¹⁰⁷ Deze regeling is opgesteld om de deurwaarder de mogelijkheid te bieden zelfstandig het oordeel van de voorzieningenrechter in te winnen als hij tijdens de tenuitvoerlegging ergens twijfels over heeft. Deze bevoegdheid heeft de deurwaarder gekregen om zijn vak naar behoren uit te oefenen. De deurwaarder wil immers weten hoe hij een vreemde maatregel of bevel moet interpreteren en hoe hij deze daarna ten uitvoer kan leggen, zonder dat hij in strijd handelt met het Nederlandse recht. De deurwaarder kan slechts een deurwaarderskortgeding starten als overleg met de partij die de tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing verlangt niet mogelijk is of niet tot oplossing van het probleem leidt.¹⁰⁸

5.3.2. Bevoegde rechter

Omdat wordt verwezen naar artikel 438 Rv voor de bevoegdheid van de rechtbank, in een deurwaarderskortgeding de voorzieningenrechter, wordt vermoedelijk ook bedoeld op dezelfde relatief bevoegde rechter. De relatief bevoegde rechter is de voorzieningenrechter in wiens rechtsgebied de tenuitvoerlegging plaats zal vinden.¹⁰⁹

5.3.3. Bevoegd tot indiening van een deurwaarderskortgeding

De deurwaarder is de bevoegde instantie die een deurwaarderskortgeding aanhangig kan maken bij de voorzieningenrechter tussen de betrokken partijen. Hij is immers de persoon die de opdracht heeft gekregen een vreemde maatregel of bevel, die in Nederland onbekend is, ten uitvoer te leggen.

¹⁰⁷ Art. 438 lid 4 Rv.

¹⁰⁸ Broekveldt, *Groene Serie Burgerlijke Rechtsvordering*, art. 438, aant. 7. (online)

¹⁰⁹ Art. 12 Uitvoeringswet juncto art. 438 Rv.

5.3.4. Procesvertegenwoordiging

Voor een deurwaarderskortgeding is voor zowel de deurwaarder als de partijen geen verplichte procesvertegenwoordiging vereist. Partijen en de deurwaarder kunnen in deze procedure in persoon procederen.¹¹⁰ Aangezien de EU 28 lidstaten heeft en deze lidstaten allemaal eigen maatregelen en bevelen hebben die in Nederland mogelijk niet bekend zijn, is de procedure voor de omzetting van een vreemde maatregel of bevel naar Nederlands recht juridisch complex. Bijstand van een advocaat zou daarom voor beide partijen aan te raden zijn. Bovendien als een van de partijen in Kroatië woont, zal hij niet zomaar naar Nederland komen om zijn standpunt mondeling toe te lichten in de procedure. Juridische bijstand van een advocaat is zowel vanwege de juridische complexiteit van de procedure als voor de efficiëntie wel degelijk van belang. De wetgever had hier een uitzondering voor moeten maken en partijen in een deurwaarderskortgeding over de omzetting van een vreemde maatregel of bevel naar Nederlands recht, moeten verplichten om zich te laten vertegenwoordigen door een advocaat.

5.3.5. Inleidend stuk

In de regel ziet de procedure van een deurwaarderskortgeding er als volgt uit. De deurwaarder maakt een kort proces-verbaal op waaruit zijn bezwaar blijkt en waarin wordt vastgesteld welke beslissing van de voorzieningenrechter wordt verlangd en op grond van welke feiten. Hiermee maakt de deurwaarder een kort geding aanhangig tussen de betrokken partijen bij de voorzieningenrechter. Het proces-verbaal is het inleidend stuk van de procedure. De deurwaarder roept partijen op voor de voorzieningenrechter te verschijnen. De aard van het bezwaar en de spoedeisendheid kan meebrengen dat de voorzieningenrechter uitspraak doet zonder partijen te horen.¹¹¹

In de praktijk zal de voorzieningenrechter niet snel een uitspraak doen zonder partijen te horen. Dit zou namelijk strijd op kunnen leveren met artikel 6 EVRM, met name het beginsel van een eerlijke en openbare behandeling van een zaak. De voorzieningenrechter zal de behandeling aanhouden tot de partijen zijn gehoord.¹¹²

5.3.6. Gronden

De voorzieningenrechter moet aan de hand van het ingediende proces-verbaal en de aangedragen gronden toetsen bij welke maatregel of bevel in het Nederlands recht de vreemde maatregel of bevel het beste aansluit. Hierbij moet in acht genomen worden dat de maatregel of bevel gelijkwaardige gevolgen heeft en dezelfde doelstellingen en belangen beoogt.¹¹³ De deurwaarder kan in zijn proces-verbaal zijn eigen opvatting kenbaar maken.

5.4. Procedure voor de weigering van de tenuitvoerlegging

De exequaturprocedure op basis van de oude EEX-Vo kende voor de schuldeiser een groot nadeel als de schuldenaar bezittingen in meerdere EU-lidstaten had. In dat geval moest de schuldeiser in iedere EU-lidstaat om verlof tot tenuitvoerlegging verzoeken. Nu volstaat het overleggen van een afschrift van de buitenlandse beslissing en een ingevuld certificaat aan de deurwaarder, die deze beiden stukken betekent en kan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt een executiegeschil op basis van dat nationale recht starten.¹¹⁴

Voor de procedure voor de weigering van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in Nederland moet zoveel mogelijk aansluiting worden gezocht bij het Nederlands recht, waarbij dezelfde termijnen moeten worden gehanteerd voor zover de herschikte EEX-Vo zelf geen regels bevat.¹¹⁵ Dit betekent dat eerst de regels van de herschikte EEX-Vo van

¹¹⁰ Art. 255 lid 3 Rv.

¹¹¹ Van Mierlo e.a., *T&C Burgerlijke Rechtsvordering*, 2014, art. 438, aant. 6, p. 904-905.

¹¹² Broekveldt, *Groene Serie Burgerlijke Rechtsvordering*, art. 438, aant. 7. (online)

¹¹³ Considerans punt 28 herschikte EEX-Vo.

¹¹⁴ Strikwerda 2013, p.1.

¹¹⁵ Considerans punt 30 en art. 47 lid 2 herschikte EEX-Vo.

toepassing zijn en wanneer de herschikte EEX-Vo geen regels kent, teruggevallen kan worden op het Nederlandse recht.

5.4.1. Bevoegde rechter

De Uitvoeringswet laat voor het executiegeschil op basis van de herschikte EEX-Vo open welke rechter bevoegd is. Er wordt alleen verwezen naar de rechtbank die bevoegd is op grond van artikel 438 Rv van een nationaal executiegeschil kennis te nemen. Aangezien de nationale executiegeschillen plaatsvinden voor de voorzieningenrechter, omdat deze zaken een spoedeisend karakter hebben, is het aan te bevelen de bezwaren tegen de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing ook te laten toetsen door de voorzieningenrechter.

Overigens zal een executiegeschil van een buitenlandse beslissing vaak later starten dan een nationaal executiegeschil, omdat voor de buitenlandse beslissing eerst een certificaat bij het buitenlands gerecht verzocht moet worden. Wanneer de partij die de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing verlangt het certificaat in zijn bezit heeft, wil hij deze zo snel mogelijk betekenen om daarna de beslissing ten uitvoer te leggen. Voor de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt, is het van belang dat hij hierna een speedprocedure kan starten om de tenuitvoerlegging te schorsen. Er kan geen reden worden gezien waarom een executiegeschil over een buitenlandse beslissing wel voor de rechtbank gevoerd zou moeten worden. Er kan immers een beroep worden gedaan op dezelfde gronden als in een nationaal executiegeschil en bij de rechtbank duurt een procedure langer dan wanneer een procedure wordt gestart bij de voorzieningenrechter.

Voor de relatief bevoegde rechter kan aansluiting worden gezocht bij de relatief bevoegde rechter in een nationaal executiegeschil.¹¹⁶ Indien de voorzieningenrechter de vordering niet geschikt vindt om in kortgeding te behandelen zal de voorzieningenrechter het executiegeschil verwijzen naar de rechtbank.¹¹⁷

5.4.2. Bevoegd tot aanbrenging

De enige partij die een beroep kan doen op weigering van de tenuitvoerlegging is de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt. Deze partij is immers geconfronteerd met de betekening van de buitenlandse beslissing en kan de tenuitvoerlegging tegengaan door in een executiegeschil weigeringsgronden aan te voeren.¹¹⁸

5.4.3. Procesvertegenwoordiging

De herschikte EEX-Vo schrijft voor dat de partij die zich verzet tegen de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing niet over een gemachtigde vertegenwoordiger hoeft te beschikken, tenzij in Nederland een vertegenwoordiger wel een verplichting is.¹¹⁹

De hoofdregel in het Nederlands burgerlijk procesrecht is dat beide partijen de verplichting hebben om zich te laten vertegenwoordigen door een advocaat, met uitzondering van partijen die bij de kantonrechter procederen.¹²⁰ Voor de gedaagde in een kortgedingprocedure geldt geen verplichte procesvertegenwoordiging door een advocaat. De gedaagde heeft dus in een executiegeschil de keuze om in persoon te verschijnen of zich te laten vertegenwoordigen door een advocaat. In het kader van de snelheid, wat een van de uitgangspunten is van de herschikte EEX-Vo, wordt afgevraagd waarom de wetgever beide partijen niet heeft verplicht een advocaat in te schakelen. Aangezien een executiegeschil een procedure is op tegenspraak is het van belang dat beide partijen verschijnen tijdens de procedure hun standpunten naar voren kunnen brengen. Daarnaast zal het executiegeschil over de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing een juridisch complexe procedure zijn. Voor de rechtbank is het een praktisch voordeel dat een buitenlandse partij door een Nederlandse

¹¹⁶ Art. 438 lid 2 juncto lid 1 Rv.

¹¹⁷ Art. 438 lid 3 Rv.

¹¹⁸ Art. 46 herschikte EEX-Vo.

¹¹⁹ Art. 47 lid 4 herschikte EEX-Vo.

¹²⁰ Art. 79 lid 2 Rv.

advocaat wordt vertegenwoordigd. De procedure kan op deze manier praktisch snel verlopen. De buitenlandse partij kan dan een Nederlandse advocaat inschakelen en hoeft zelf niet naar Nederland af te reizen om de procedure bij te wonen.

5.4.4. Inleidend stuk

In de herschikte EEX-Vo wordt gesproken over een ‘verzoek tot weigering van de tenuitvoerlegging’. Hierdoor kan worden verondersteld dat de procedure moet worden ingeleid met een verzoekschrift. De Uitvoeringswet spreekt, in tegenstelling tot de herschikte EEX-Vo, over ‘vordering tot weigering van de tenuitvoerlegging van een beslissing’, en artikel 438 Rv spreekt ook niet over ‘verzoek’. Hieruit moet worden afgeleid dat een executiegeschil over de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in Nederland wordt gestart met het uitbrengen van een dagvaarding. De partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt, is de partij die bevoegd is zich te verzetten tegen de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing in een zogenoemd executiegeschil en dagvaardt de schuldeiser. De partij die zich verzet tegen de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing hecht aan de dagvaarding een afschrift van de beslissing en een vertaling ervan.¹²¹

De herschikte EEX-Vo en de Uitvoeringswet schrijven geen termijn voor waarbinnen een beroep op een van de weigeringsgronden kan worden gedaan. Voor de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt, is het verstandig om zo spoedig mogelijk maar nog voordat de tenuitvoerlegging is afgerond een beroep te doen op een van de weigeringsgronden. Op deze manier kan de tenuitvoerlegging ook daadwerkelijk ‘geweigerd’ worden. Wanneer een beroep op de weigeringsgronden pas na de tenuitvoerlegging wordt ingesteld, zal de voorzieningenrechter beperkt zijn in het geven van zijn beslissingen.¹²²

5.4.5. Gronden

Naast de weigeringsgronden genoemd in de herschikte EEX-Vo kunnen de wettelijk vastgestelde gronden in Nederland voor weigering of voor schorsing van de tenuitvoerlegging worden ingeroepen, voor zover zij niet botsen zijn met de weigeringsgronden van de herschikte EEX-Vo.¹²³ Met deze regeling wordt gebroken met hetgeen het HvJ in het Prism/Van der Meer arrest heeft bepaald, namelijk dat alleen de weigeringsgronden aangevoerd kunnen worden die de oude EEX-Vo uitdrukkelijk voorschrijft.¹²⁴ Aangezien geen verlot tot tenuitvoerlegging onder de herschikte EEX-Vo hoeft worden verzocht, is aansluiting gevonden bij het nationale executiegeschil en de bijbehorende gronden.

5.4.5.1. Nationale gronden

In Nederland is er sprake van een gesloten stelsel van rechtsmiddelen. Dit betekent dat een beslissing op geen andere manier dan op basis van een van de rechtsmiddelen genoemd in de wet kan worden aangetast. Dit gesloten stelsel van rechtsmiddelen brengt mee dat in een executiegeschil geen inhoudelijke bezwaren tegen de beslissing aangevoerd kunnen worden. Het executiegeschil kan niet gezien worden als een verkapt rechtsmiddel.¹²⁵ De Nederlandse rechter is gebonden aan de buitenlandse beslissing.

De partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt, kan naast de weigeringsgronden genoemd in artikel 45 van de herschikte EEX-Vo aanvoeren dat de schuldeiser zijn recht heeft misbruikt. Daarnaast kan de schuldenaar aanvoeren dat de tenuitvoerlegging tegenover hem vexatoor is. Een tenuitvoerlegging van een beslissing is vexatoor als het haar doel overschrijdt. Een voorbeeld hiervan is dat de schuldeiser op meer goederen beslag heeft gelegd dan voor verhaal van de vordering nodig is.¹²⁶ Bovendien kan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging

¹²¹ Art. 47 lid 3 herschikte EEX-Vo

¹²² Zie voor de beslissingen die de voorzieningenrechter kan uitspreken zie paragraaf 5.4.7.

¹²³ Art. 41 lid 2 herschikte EEX-Vo.

¹²⁴ Zie voor de uitleg van dit arrest paragraaf 2.3.4.

¹²⁵ Van Mierlo e.a., *T&C Burgerlijke Rechtsvordering*, 2014, art. 438, aant. 2, p. 901.

¹²⁶ Jongbloed 2014, p. 14.

zich richt, stellen dat hij al heeft voldaan aan de beslissing of dat er een verrekening heeft plaatsgevonden tussen hem en de schuldeiser.

Voor de grond 'misbruik van bevoegdheid door de schuldeiser' (artikel 3:13 BW) heeft de Hoge Raad in 1983 een standaardarrest gewezen. Hierin is bepaald dat:

*'de voorzieningenrechter de staking van de tenuitvoerlegging van een vonnis alleen kan bevelen indien hij van oordeel is dat de executant, mede gelet op de belangen aan de zijde van de geëxecuteerde die door de tenuitvoerlegging zullen worden geschaad, geen in redelijkheid te respecteren belang heeft bij gebruikmaking van diens bevoegdheid om tot tenuitvoerlegging over te gaan. Dat zal het geval kunnen zijn indien het te executeren vonnis klaarblijkelijk op een juridische of feitelijke misslag berust of indien na het vonnis voorgevallen of aan het licht gekomen feiten klaarblijkelijk aan de zijde van de geëxecuteerde een noodtoestand zal doen ontstaan, waardoor een onverwijld tenuitvoerlegging onaanvaardbaar is.'*¹²⁷

Ook een geval waarin betaling wordt afgedwongen op grond van een beslissing, waarbij vaststaat dat de vordering al is betaald, houdt misbruik van bevoegdheid in.¹²⁸

Tegen de beslissing op een verzoek tot weigering van de tenuitvoerlegging kan elke partij een rechtsmiddel instellen. In Nederland kan dit rechtsmiddel ingesteld worden bij het gerechtshof. Tegen de op het rechtsmiddel gegeven beslissing kan in Nederland cassatie worden ingesteld bij de Hoge Raad.¹²⁹

5.4.6. Dagvaardingstermijn

De voorzieningenrechter bepaalt de dag waarop beide partijen worden gehoord. Hierbij houdt de voorzieningenrechter rekening met de wettelijk geldende dagvaardingstermijn. Voor een executiegeschil gelden dezelfde oproepingstermijnen als in een bodemprocedure. Wanneer de schuldeiser in een lidstaat woont waar de EG-betekenningsverordening van toepassing is dan wel een staat binnen Europa die partij is bij het Haags Betekenningsverdrag van 1965 bedraagt de dagvaardingstermijn ten minste vier weken.¹³⁰

Bij de voorzieningenrechter kan schriftelijk of mondeling door eiser een verzoek worden ingediend om verkorting van de dagvaardingstermijn. Bij de beoordeling van een verzoek om verkorting van de dagvaardingstermijn zal de voorzieningenrechter het belang van eiser bij een versnelde behandeling van de zaak afwegen tegen het belang van gedaagde bij voldoende tijd voor zijn verdediging.¹³¹ Daarnaast kan de voorzieningenrechter ambtshalve, wanneer hij het van belang vindt dat de zitting zo spoedig mogelijk plaatsvindt, een dag bepalen op een zo korte termijn dat de wettelijke dagvaardingstermijn niet in acht kan worden genomen. Zo'n beslissing geldt dan als een beslissing tot verkorting van de dagvaardingstermijn op grond van artikel 117 Rv.¹³²

De dagvaarding kan rechtsgeldig worden betekend aan een in verband met de executie volgens wettelijk voorschrift gekozen woonplaats.¹³³ Een voorbeeld hiervan is gegeven in artikel 439 lid 3 Rv waarbij de partij die de tenuitvoerlegging verlangt bij de betekening van de beslissing woonplaats kiest ten kantore van de deurwaarder die tot tenuitvoerlegging zal overgaan. De verplichting om woonplaats te kiezen ten kantore van een deurwaarder bij een tenuitvoerlegging is gegeven om de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt en derden

¹²⁷ HR 22 april 1983, NJ 1984/145 (Ritzen/Hoekstra).

¹²⁸ HR 22 december 2006, NJ 2007/173 (Schmidt/Thunnissen).

¹²⁹ Art. 49 en 50 herschikte EEX-Vo juncto art. 10 lid 1 en lid 2 Uitvoeringswet.

¹³⁰ Art. 115 lid 1 Rv. De EG-betekenningsverordening is van toepassing voor alle EU-lidstaten.

¹³¹ Van Mierlo e.a., *T&C Burgerlijke Rechtsvordering*, 2014, Art. 117, aant. 1, p. 331.

¹³² Van Mierlo e.a., *T&C Burgerlijke Rechtsvordering*, 2014, art. 254, aant. 12, p. 596-598.; art. 3.4. Procesreglement kort gedingen rechtbanken civiel/familie.

¹³³ Art. 63 lid 2 Rv.

steeds over een adres te laten beschikken waaraan zij rechtsgeldig betekeningen en exploten kunnen doen.

5.4.7. Beslissing voorzieningenrechter op executiegeschil

Hoewel de herschikte EEX-Vo en de Uitvoeringswet in het algemeen over de procedure voor weigering van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing weinig regels voorschrijven, bepaalt artikel 44 van de herschikte EEX-Vo welke beslissing de voorzieningenrechter kan geven wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt een beroep doet op weigering van de tenuitvoerlegging.

De voorzieningenrechter kan:

- a. de tenuitvoerleggingsprocedure tot bewarende maatregelen beperken;
- b. de tenuitvoerlegging afhankelijk maken van een door dat gerecht te bepalen zekerheid;
- c. de tenuitvoerleggingsprocedure geheel of gedeeltelijk schorsen.¹³⁴

5.5. Tussenconclusie

Ondanks dat de exequaturprocedure is afgeschaft kunnen er nog drie toetsingsmomenten plaatsvinden bij de voorzieningenrechter voor beslissingen op rechtstvorderingen ingesteld op of na 10 januari 2015. Het betreft de termijnverkorting voor de tenuitvoerlegging, de omzetting van een vreemde maatregel of bevel naar Nederlands recht en het executiegeschil over een buitenlandse beslissing.

Het verzoek voor termijnverkorting kan worden ingediend door de partij die de tenuitvoerlegging verlangt of door een deurwaarder. Een deurwaarder kan een verzoek zowel schriftelijk als mondeling indienen. Wanneer een verzoek om termijnverkorting mondeling wordt ingediend moet de procedure met waarborgen worden omkleed. Voor de procedure om een vreemde maatregel of bevel om te zetten naar Nederlands recht kan aansluiting worden gezocht bij de regels voor het deurwaarderskortgeding en voor een beroep op de weigering van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing kan aansluiting worden gezocht bij de regels van het nationale executiegeschil.

Alle rechtbanken in Nederland zitten voor wat betreft de nieuwe procedures in dezelfde onderzoeksfase als de rechtbank Zeeland-West-Brabant. In het volgende hoofdstuk wordt een antwoord gegeven op de hoofdvraag en worden aanbevelingen gedaan.

¹³⁴ Art. 44 herschikte EEX-Vo.

6. Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt de hoofdvraag van dit onderzoek beantwoord. De hoofdvraag luidt als volgt:

‘Welke aanpassingen dient de rechtbank Zeeland-West-Brabant in haar werkwijze door te voeren wat betreft de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in Nederland op basis van de herschikte EEX-Vo?’

Omdat de beantwoording van de hoofdvraag beoogt aanbevelingen te geven over de aanpassingen die de rechtbank in haar werkwijze dient door te voeren, liggen de conclusies en aanbevelingen erg dicht bij elkaar en wordt in dit hoofdstuk per conclusie, indien mogelijk, gelijk een aanbeveling gegeven voor de werkwijze bij de rechtbank.

6.1. Geen verlof tot tenuitvoerlegging nodig

Voor beslissingen naar aanleiding van rechtsvorderingen ingesteld op of na 10 januari 2015 hoeft geen verlof tot tenuitvoerlegging te worden verleend. Wat onder ‘instellen van de rechtsvordering’ moet worden verstaan kan voor discussie zorgen. De datum van instellen van de rechtsvordering valt immers niet altijd af te lezen uit de buitenlandse beslissing en wordt niet vermeld op het certificaat. Daarnaast kan het instellen van een rechtsvordering in iedere EU-lidstaat anders worden geïnterpreteerd.

In de praktijk zal het in de beginfase voorkomen dat er verzoeken om verlof tot tenuitvoerlegging binnenkomen van buitenlandse beslissingen naar aanleiding van rechtsvorderingen ingesteld op of na 10 januari 2015. Met name de data rond 10 januari 2015 zal voor problemen kunnen zorgen, omdat dan wel of niet de herschikte EEX-Vo van toepassing is. Voor de EVA-lidstaten blijft het Verdrag van Lugano 2007 gelden en is een verlof tot tenuitvoerlegging nodig, indien men een beslissing uit een EVA-lidstaat in Nederland ten uitvoer wil leggen.

De allerbeste oplossing voor het probleem tot vaststelling van de datum van instellen van de rechtsvordering, is om het certificaat aan te passen. Als op het certificaat de vraag: ‘Op welke datum is de rechtsvordering ingesteld?’ wordt gesteld, zal uit het antwoord snel duidelijk worden of de regels van de oude EEX-Vo van toepassing zijn of de regels van de herschikte EEX-Vo. Dit zal op Europees niveau aangepast moeten worden en dit zal veel tijd in beslag nemen. Zolang het certificaat niet is aangepast wordt voor de rechtbank onderstaande werkwijze aangeraden.

Na het inboeken van een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging wordt aanbevolen om een nieuwe bevestigingsbrief aan de verzoekende partij te zenden waarin wordt gevraagd op welke datum de rechtsvordering is ingesteld. Wanneer binnen één week geen reactie is gekomen van de verzoekende partij gaat het dossier naar een administratief juridisch medewerker die aan de hand van de checklist, het verzoekschrift en de overgelegde stukken zal toetsen of een verlof tot tenuitvoerlegging is vereist. Wanneer de administratief juridisch medewerker meent dat de rechtsvordering is ingesteld op of na 10 januari 2015, wordt geadviseerd telefonisch contact op te nemen met de verzoekende partij voor een nadere toelichting over de noodzaak van een verlof tot tenuitvoerlegging. In de praktijk zal dit vaak de deurwaarder zijn. Wanneer de deurwaarder ook van mening is dat er toch geen verlof tot tenuitvoerlegging nodig is, is aan te bevelen de deurwaarder te verzoeken het verzoek in te trekken. Wanneer de deurwaarder dit niet zal doen, stelt de administratief juridisch medewerker een beschikking op waarin de voorzieningenrechter zich onbevoegd verklaart.

Ondanks dat de herschikte EEX-Vo op 10 januari 2015 in werking is getreden, zullen de oude EEX-Vo en de herschikte EEX-Vo geruime tijd naast elkaar worden gebruikt. Hierdoor is het van belang dat de huidige checklist wordt geüpdatet aan de hand van de herschikte EEX-Vo, zodat een administratief juridisch medewerker aan de hand van de checklist kan toetsen of een verlof tot tenuitvoerlegging is vereist. Daarnaast staan op de checklist een aantal vragen niet genoemd die wel van belang zijn voor een goede toetsing of een verlof tot tenuitvoerlegging onder de oude EEX-Vo moet worden verleend.

Aangeraden wordt om de checklist op een aantal punten aan te passen. Zowel het formele als het materiële toepassingsgebied van de oude EEX-Vo moet worden aangepast. Het formele toepassingsgebied moet worden aangepast omdat voor beslissingen naar aanleiding van rechtsvorderingen ingesteld op of na 10 januari 2015 geen verlof tot tenuitvoerlegging mag worden verleend. Voor het materiële toepassingsgebied dient een aanpassing opgenomen te worden dat voor een voorlopige en bewarende maatregel onder de oude EEX-Vo ook een verlof tot tenuitvoerlegging is vereist. In het kader van dit onderzoek is een voorstel voor een nieuwe checklist gemaakt. Dit voorstel is als bijlage H bij dit onderzoek gevoegd.

6.2. Nieuwe toetsingsmomenten onder de herschikte EEX-Vo

De herschikte EEX-Vo introduceert summier drie nieuwe toetsingsmomenten waarbij de rechtbank bevoegd is wat betreft de toetsing van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing. Deze toetsingsmomenten worden onder de oude EEX-Vo niet voorgeschreven. De rechtbank krijgt er drie nieuwe taken bij. Hoe deze nieuwe procedures moeten worden vormgegeven, wordt niet expliciet voorgeschreven in de herschikte EEX-Vo en de Uitvoeringswet. In onderstaande paragrafen wordt per nieuw toetsingsmoment uitgewerkt binnen welke bestaande procedures de nieuwe toetsingsmomenten ingekleed kunnen worden en hoe de rechtbank deze procedures praktisch het beste vorm kan geven.

6.3. Termijnverkorting voor de tenuitvoerlegging

Het eerste nieuwe toetsingsmoment voor de rechtbank onder de herschikte EEX-Vo is de termijnverkorting voor de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing. De mogelijkheid om een verzoek tot termijnverkorting in te dienen, bestaat niet onder de oude EEX-Vo. Onder de herschikte EEX-Vo kan een buitenlandse beslissing pas in Nederland ten uitvoer worden gelegd na één maand na betekening van de buitenlandse beslissing en het certificaat. Wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt niet in Nederland woont, geldt voor de tenuitvoerlegging een termijn van twee maanden na betekening van de buitenlandse beslissing en het certificaat.

De voorzieningenrechter is bevoegd om over een verzoek tot termijnverkorting te beslissen. De termijnverkorting kan worden verzocht door de partij die de tenuitvoerlegging verlangt of door een deurwaarder. In de praktijk zal de deurwaarder namens de partij die de tenuitvoerlegging verlangt een verzoek tot termijnverkorting indienen. De deurwaarder kan een verzoek tot termijnverkorting indienen middels een verzoekschrift, maar kan een termijnverkorting ook mondeling verzoeken. In de herschikte EEX-Vo en in de Uitvoeringswet staat niet beschreven over welke stukken de voorzieningenrechter moet beschikken om de termijnverkorting te verlenen en op welke gronden de termijnverkorting plaats kan vinden. Voorbeelden van gronden waarop het verzoek kan worden toegestaan zijn de vrees voor verduistering en het feit dat de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt geen vaste woon- en of verblijfplaats heeft. Ook wordt er niet vermeld of de voorzieningenrechter de toestemming tot termijnverkorting ook mondeling kan verlenen.

Net zoals ieder verzoekschrift wordt een verzoek tot termijnverkortung ingeboekt door een administratief medewerker en wordt er griffierecht geheven. Aangeraden wordt, indien bij het verzoekschrift geen buitenlandse beslissing en certificaat is gevoegd, contact op te nemen met de verzoekende partij om deze stukken alsnog toe te zenden. Als deze stukken binnen zijn, is het verzoek compleet en kan een juridisch medewerker de termijnverkortung toetsen, zoals een Nederlandse termijnverkortung wordt getoetst aan de hand van de betreffende checklist.

Wanneer de deurwaarder een mondeling verzoek indient, wordt aangeraden de deurwaarder door te verbinden met een juridisch medewerker. Aangeraden wordt om van dit mondelinge verzoek een telefoonnotitie te maken waarin de gronden en de termijn van verkortung die door de deurwaarder wordt verzocht, worden vastgelegd. Daarnaast wordt aangeraden de deurwaarder te verzoeken om de buitenlandse beslissing en het certificaat via e-mail of fax naar de rechtbank te zenden. Met deze stukken kan de voorzieningenrechter op basis van een summere toetsing zijn bevoegdheid vaststellen. Ook bij een mondeling verzoek wordt een dossier aangemaakt en griffierecht geheven. Nadat de stukken zijn binnengekomen, wordt het verzoek op dezelfde wijze beoordeeld als een schriftelijk verzoek.

Omdat de verzoekende partij zo spoedig mogelijk een beslissing verlangt van de voorzieningenrechter wordt aanbevolen dezelfde regel te hanteren als bij een verzoek om verlot tot het leggen van conservatoir beslag. Deze regel houdt in dat als een verzoek om termijnverkortung voor elf uur 's ochtends wordt ingediend, de voorzieningenrechter voor één uur 's middags de toestemming verleent. Hierbij is wel van belang dat het verzoekschrift compleet wordt ingediend. Daarnaast wordt aanbevolen de termijn maximaal te verkorten naar twee weken, tenzij de deurwaarder zijn gronden extra motiveert. De nationale termijn tussen betekening en tenuitvoerlegging is aanzienlijk korter. De wetgever acht het van belang dat er een verschil in termijn voor tenuitvoerlegging blijft bestaan tussen een Nederlandse beslissing en een buitenlandse beslissing.

De termijnverkortung kan in eerste instantie worden voorbereid en beoordeeld door een juridisch medewerker. De uiteindelijke toestemming zal worden verleend door de voorzieningenrechter. Deze toestemming kan worden verleend door het zetten van een stempel met de woorden: 'Toegestaan zoals verzocht'. Wanneer de voorzieningenrechter het verzoek afwijst moet de juridisch medewerker een afwijzende beschikking opstellen. Aangeraden wordt om het mondelinge verzoek, indien deze gegrond wordt verklaard, niet mondeling maar schriftelijk toe te wijzen en een korte beschikking op te stellen.

6.4. Vreemde maatregel of bevel omzetten naar Nederlands recht

Het tweede nieuwe toetsingsmoment onder de herschikte EEX-Vo is de omzetting van een vreemde maatregel of bevel naar Nederlands recht. Dit toetsingsmoment bestond evenmin onder de oude EEX-Vo. De voorzieningenrechter is bevoegd op verzoek van een deurwaarder een vreemde maatregel of bevel om te zetten naar Nederlands recht. Deze procedure kan worden vormgegeven zoals een deurwaarderskortgeding. De deurwaarder maakt een kort proces-verbaal op waaruit blijkt dat hij de vreemde maatregel of bevel in Nederland niet ten uitvoer kan leggen. Hierbij vermeldt hij de reden waarom hij de vreemde maatregel of bevel niet in Nederland ten uitvoer kan leggen en zijn eigen visie over de oplossing. Met dit inleidend stuk maakt hij een kort geding aanhangig tussen de partij die de tenuitvoerlegging verlangt en de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt. Beide partijen zijn niet verplicht zich te laten

bijstaan door een advocaat of gemachtigde. De deurwaarder roept partijen op tegen een door de voorzieningenrechter bepaalde dag en tijdstip. De voorzieningenrechter kan de vreemde maatregel of bevel enkel omzetten naar een vergelijkbare nationale maatregel of bevel dat gelijkwaardige gevolgen heeft en dezelfde doelstellingen en belangen beoogt. Het is afwachten wat voor vreemde maatregelen of bevelen aan de voorzieningenrechter worden voorgelegd. Een aanbeveling hoe de vreemde maatregel omgezet moet worden naar Nederlands recht kan niet bij voorbaat worden gegeven.

Voor de werkwijze van de rechtbank is het van belang dat wanneer een deurwaarderskortgeding voor de omzetting van een vreemde maatregel of bevel naar Nederlands recht wordt ingediend, deze zo spoedig mogelijk op zitting wordt gepland. Hoe langer hiermee wordt gewacht, hoe langer het duurt voordat de partij die de tenuitvoerlegging verlangt tot daadwerkelijke tenuitvoerlegging kan overgaan. Aangeraden wordt om de zitting uiterlijk binnen twee weken na indiening van het proces-verbaal te houden. Tevens wordt aangeraden een juridisch medewerker telefonisch contact op te laten nemen met de deurwaarder wanneer hij zijn eigen visie niet heeft onderbouwd in het proces-verbaal. Daarnaast wordt aangeraden om bij 'opmerkingen' in het digitale dossier te vermelden dat het om een omzetting van een vreemde maatregel of bevel naar Nederlands recht gaat. Wanneer deze procedure vaker gevoerd gaat worden, kan een afgedane zaak snel worden opgezocht.

6.5. Weigering van de tenuitvoerlegging

Het laatste nieuwe toetsingsmoment onder de herschikte EEX-Vo is de procedure voor de weigering van de tenuitvoerlegging. Voor deze procedure wordt aansluiting gezocht bij het nationaal executiegeschil. Onder de oude EEX-Vo kan ook een nationaal executiegeschil worden gestart als de partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt bezwaar heeft tegen de tenuitvoerlegging, echter worden over deze mogelijkheid geen regels voorgeschreven in de oude EEX-Vo. De voorzieningenrechter is de bevoegde rechter die over een executiegeschil oordeelt. De partij tegen wie de tenuitvoerlegging zich richt kan een executiegeschil aanhangig maken door de partij die de tenuitvoerlegging verlangt te dagvaarden. De partij die een executiegeschil aanhangig maakt is verplicht zich te laten vertegenwoordigen door een advocaat. De partij tegen wie het executiegeschil zich richt kan in persoon verschijnen. In dit executiegeschil kan zowel een beroep worden gedaan op weigeringsgronden die de herschikte EEX-Vo noemt als op de nationale gronden. Voor de rechtbank zal deze procedure hetzelfde verlopen als een nationaal executiegeschil. Opgemerkt wordt dat de beslissingen die de voorzieningenrechter kan geven anders zijn dan de beslissingen op basis van een nationaal executiegeschil.

Aanbevolen wordt dat, als er een executiegeschil wordt gestart voor de weigering van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing, deze op dezelfde manier wordt behandeld als een nationaal executiegeschil. Omdat het bij een executiegeschil over een buitenlandse beslissing van belang is dat er zo spoedig mogelijk een uitspraak komt wordt aanbevolen om, indien de verhinderdagen van eiser het toelaten, de zitting binnen twee weken na indiening van de concept-dagvaarding te houden en af te wijken van de wettelijke dagvaardingstermijn. De procedure van een executiegeschil kan verder op dezelfde manier verlopen als een nationaal executiegeschil.

6.6. Europees specialisme

Tot slot wordt aangeraden, omdat de drie toetsingsmomenten nieuw zijn onder de herschikte EEX-Vo, een rechter en een juridisch medewerker aan te wijzen die zich specialiseren of al gespecialiseerd zijn in Europees recht. Bij deze nieuwe toetsingsmomenten wordt dieper op de inhoud van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing ingegaan in vergelijking met het verlenen van verlof tot tenuitvoerlegging onder de oude EEX-Vo. Bij het verlenen van verlof tot tenuitvoerlegging onder de oude EEX-Vo hoeft immers alleen getoetst te worden aan formele vereisten en dit behoort tot de taken van een administratief juridisch medewerker.

Inhoudelijke kennis van het Europees recht is hierbij niet van belang. Het is afwachten of de nieuwe procedures veel gevoerd zullen worden, maar als de verzoeken of vorderingen binnenkomen is Europeesrechtelijk specialisme van belang om deze procedures zo snel en zo goed mogelijk te doorlopen.

7. Evaluatie en vervolgonderzoek

In dit laatste onderdeel van dit onderzoek wordt teruggeblikt op het verloop van het onderzoek. Bij deze evaluatie staat de bruikbaarheid van de opgeleverde onderzoeksresultaten centraal.

In dit onderzoek is een beeld geschetst van de veranderingen die de herschikte EEX-Vo meebrengt met betrekking tot de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen. Er is met name ingezoomd wat er specifiek voor de rechtbank verandert en hoe de rechtbank haar werkwijze hierop aan kan passen. In dit onderzoek zijn zowel de juridische als de praktische veranderingen belicht.

Het is onvoorzienbaar of de nieuwe procedures die de herschikte EEX-Vo introduceert veel voor zullen komen. In dit onderzoek zijn aanbevelingen gegeven hoe de rechtbank deze procedures praktisch het beste vorm kan geven.

Opgemerkt wordt dat de herschikte EEX-Vo meer veranderingen meebrengt. Deze veranderingen zijn vanwege het korte tijdsbestek van dit onderzoek (20 weken) niet belicht. Wellicht kan een vervolgonderzoek gestart worden naar de overige aanpassingen die de herschikte EEX-Vo meebrengt en kan, over een aantal jaren worden geëvalueerd of de procedures op de manieren beschreven in dit onderzoek worden vormgegeven.

8. Bronnenlijst

Literatuur

Freudenthal 2009

M. Freudenthal, *Grensoverschrijdende erkenning en tenuitvoerlegging*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2009.

Freudenthal 2013

M. Freudenthal, *Schets van het Europese civiel procesrecht*, Deventer: Kluwer 2013.

Jongbloed 2014

A.W. Jongbloed, *Executierecht*, Deventer: Kluwer 2014.

Van Mierlo & Van Nispen

A.I.M. van Mierlo & C.J.J.C. van Nispen, *Tekst & Commentaar Burgerlijke Rechtsvordering*, Deventer: Kluwer 2014.

Strikwerda 2015

L. Strikwerda, *Inleiding tot het Nederlandse Internationaal Privaatrecht*, Deventer: Kluwer 2015.

Artikelen

Freudenthal & Meijsen 2014

M. Freudenthal & M. Meijsen, 'Nieuwe Europese regels van erkenning en tenuitvoerlegging van voorlopige maatregelen (deel 2)', *BER* 2014, p. 21-26.

Hazelhorst & Kramer 2013

M.I. Hazelhorst & X.E. Kramer, 'Afschaffing van het exequatur in Brussel I: daadwerkelijke verbetering of politiek gebaar?', *TCR* 2013, p. 37-46.

Van Lith 2011

H. van Lith, 'Deerschikking van voorlopige en bewarende maatregelen onder de EEX-Verordening: een kort overzicht', *WPNR* 2011, p. 537-542.

Nijenhuis 2014

J. Nijenhuis, 'Tenuitvoerlegging van in Europa tot stand gekomen titels in burgerlijke en handelszaken onder Brussel I en EVEX', *BER* 2014, p. 33-43.

Strikwerda 2013

L. Strikwerda, 'Van exequaturprocedure naar executiegeschil', *GDW*, p. 1.

Van Rest 2014

C. van Rest, 'Erkenning en tenuitvoerlegging van (*ex parte*) voorlopige en bewarende maatregelen op grond van de EEX-Verordening en de Deerschikking van de EEX-Verordening', *NiPR* 2014, p.351-356.

Zalinsky 2014

M. Zalinsky, 'De deerschikte EEX-Verordening: een overzicht en de gevolgen voor de Nederlandse rechtspraak', *NiPR* 2014, p. 3-11.

Jurisprudentie

HR 22 april 1983, *NJ* 1984/145 (*Ritzen/Hoekstra*).
HR 22 december 2006, *NJ* 2007/173 (*Schmidt/Thunnissen*).
HR 7 november 2008, *ECLI:NL:PHR:2008:BD7584*.

HvJ EG 14 oktober 1976, nr. 29/76 (*Eurocontrol*).
HvJ EG 21 mei 1980, nr. C 125/79 (*Denlauler/Couchet*).
HvJ EG 21 april 1993, nr. C-172/91 (*Waidmann*).
HvJ EG 14 december 2006, zaak C-283/05 (*ASML*).

Parlementaire stukken

Kamerstukken II 2001/02, 28 263, nr. 3.
Kamerstukken II 2012/13, 33 676, nr. 3.

Toepasselijke wet- en regelgeving

Protocollen

Protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht.

Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken.

Verdragen

EEX-Verdrag

Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie.

Verdrag betreffende de Europese Unie.

Verordeningen

Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (*PbEG* 2001, L 12/1).

Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (*PbEU* 2012, L 351/1).

Verordening (EU) nr. 156/2012 van de Commissie van 22 februari 2012 tot wijziging van de bijlagen I tot en met IV bij Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (*PbEU* 2012, L 50/3).

Wetten

Uitvoeringswet Internationale Kinderbescherming.

Uitvoeringswet EEG-Executieverdrag.

Uitvoeringswet EG-Executieverordening.

Uitvoeringswet EU-Executieverordening en Verdrag van Lugano.

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Overige

Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Denemarken betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (*PbEU* 2005, L 299/62) (*PbEU* 2007, L 94/70).

Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Denemarken betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (*PbEU* 2013, L 79/4).

Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Herschikking), (COM 2010 nr. 748).

Elektronische bronnen

Kluwer Navigator; www.kluwnavigator.nl (website geraadpleegd tussen 9 februari 2015 en 14 mei 2015).

Zoektermen o.a. Groene Serie Burgerlijke Rechtsvordering en Groene Serie EVEX.

Legal Intelligence; www.legalintelligence.com (website geraadpleegd tussen 9 februari 2015 en 14 mei 2015).

Rechtspraak; www.rechtspraak.nl (website geraadpleegd tussen 9 februari 2015 en 14 mei 2015).

Zoektermen: procesreglement kort gedingen rechtbanken civiel/familie en procesreglement verzoekschriften rechtbank handel/voorzieningenrechter.